

Europos LIETUVIS

Nr. 3 (2341) XLIX

Londonas ir Vilnius, 1995 m. sausio 14-20 d.

Kaina 50 ct

Kas bus kitas Lietuvos Prezidentas?

[klausimus atsako Seimo užsienio reikalų komiteto narė Laima Andrikienė, neseniai grįžusi iš stažuotės Amerikoje]

- Vakarų ir Vidurio Europos šalyse rinkimus laimi socialistų ar kitokios kairiosios partijos, o štai Amerikoje - priešingai: darbą pradėjo Kongresas, kuriame daugumą turi respublikonai. Kodėl?

- Nors į JAV atvykau rinkimų dieną ir išbuvaui ten beveik penkias savaites, nelengva išsamiai atsakyti į šią klausimą. Juk paskutinį kartą respublikonai turėjo daugumą kongrese 1953-1954 metais arba prieš keturis dešimtmečius. Todėl galima suprasti ekspertus, kurie respublikonų pergalę rinkimuose prilygino Berlyno sienos griuvimui. Toji pergalė buvo netikėta, net tiktai ponui Clintonui, bet ir pačiai respublikonų partijai.

Tuoju po rinkimų viešosios nuomonės apklausos rezultatai rodė, kad prezidento B. Clintono dalyvavimas rinkimų kampanijoje neturėjo jokios įtakos 54 proc. rinkėjų apsisprendimui (turėjo įtakos tik 18 proc. balsuotojų). Jei po Kongreso rinkimų būtų vykę ir prezidento rinkimai, tai 45 proc. amerikiečių būtų balsavę už respublikonų lyderį Senatą Bob Dole, o tik 39 proc. - už Bilą Clintoną. 62 proc. respondentų teigė, kad prezidentas turėtų keisti politikos kryptį. Taigi rinkimus padėjo laimėti Clintono nepopuliarumas. Prisiminkime: jis buvo išrinktas 43 proc. rinkėjų balsų, tai yra, jį parėmė mažiau kaip pusė amerikiečių. Be to, Clintonui nepavyko įgyvendinti kai kurių iškirtinių pažadų: stimuliuoti ekonomiką, įkurti naujų darbo vietų, pertvarkyti sveikatos apsaugą ir t. t. Kongresas, kuriame daugumą turėjo demokratai, nepritarė šioms Clintono projektams. Taigi, jei prezidentas nesutaria su Kongresu ar Senatu, nori ar nesugeba rasti kompromisinių sprendimų, žmonės tuo nepatenkinti ir savo nepasitenkinimą ar nusivylimą valdžia demonstruoja per rinkimus. Tai ir atsitiko JAV.

Be to respublikonai žymiai geriau organizavo rinkimų kampaniją. Didelį vaidmenį suvaidino jų viešai pasirašytas "Kontraktas su Amerika".

- Senasis ir Naujasis pasaulis eina savo keliu. Kokiu keliu pasuks Lietuva? Juk prasideda didysis rinkimų maratonas: kovo mėnesį rinksim savivaldybes, kitais metais - Seimą, ranka pasiekiami Prezidento rinkimai. Kas laukia Lietuvos per tuos rinkimus?

- Klausiate, Adolfai, tokiu tonu,

tarsi po savivaldybių rinkimų ateis pasaulio pabaiga! Kas laukia Lietuvos? Laukia dar vienas demokratijos, pilietiškumo ir sąmoningumo egzaminas! Visos tautos ir kiekvienas mūsų, kaip tos tautos dalies.

Rinkimų maratonas dar neprasidėjo, bet paruošiamieji darbai jau vyksta: baigiami derinti kandidatų sąrašai, rajonuose, miestuose partijos jungiasi į koalicijas, sudaro sąjungas savivaldybės rinkimams. Vienur beveik visi dešinieji eina vienu sąrašu, kitur konservatoriai jungiasi su tautininkais, trečiur - su tremtiniais bei politiniais kaliniais.

- O didesnės koalicijos? Ar telkiamos dešinėsios jėgos?

- Savaitgalį (sausio 14-15 d.) Druskininkuose Tėvynės Sąjungos iniciatyva rengiamas pasitarimas "Dešiniųjų partijų bendradarbiavimas: prielaidos, problemos ir perspektyvos". Pasitarime dalyvaus Krikščionių demokratų bei Demokratų partijų, Tautininkų sąjungos, Politinių kalinų ir tremtinių sąjungos ve-

kejai, išeivijos atstovai iš JAV bei Kanados. Pasitarime analizuosime Lietuvos politinę bei ekonominę padėtį, dešiniųjų partijų bendradarbiavimo galimybes, taktiką savivaldybių rinkimuose, kalbėsime apie JAV ir Kanados lietuvių organizacijų paramą. Pasitarimas turėtų baigtis bendro komunikato priėmimu.

- Kada kilo mintis sušaukti toki pasitarimą?

- Po pokalbių su Bostono, Los Andželo (Los Angeles), Čikagos (Chicago), Vašingtono (Washington) lietuviams minėtos kelionės po Ameriką metu. Tų tautiečių didžiausias noras - matyti vieningus Lietuvos dešiniuosius. Mintyse pasižadėjau sau grįžusi namo dar iki savivaldybių rinkimų padaryti viską, ką galėsiu, kad dešinėje politinio spektro pusėje tarpusavio supratimo, susikalbėjimo, susiklausymo, galiausiai - bendro darbo būtų kuo daugiau. Džiaugiausi, kad mano iniciatyvai buvo pritarta ir Tėvynės Sąjungos valdyboje, ir Politinėje taryboje.

- Rinkimai po rinkimų... Girdėti klausimų: ar nebūtų praktiškiau tiek savivaldybių, tiek Seimo, tiek Prezidento rinkimus rengti vieną dieną? Susidarytų kryptinga komanda, be to, visa rinkimų kampanija kainuotų pigiau...

- O kaip manote, kodėl kitose šalyse visi rinkimai nevyksta vienu laiku, kodėl, pavyzdžiui, JAV prezidentas renkamas visai kitu metu, negu parlamentas, kodėl savivaldybių rinkimų laikas Didžiojoje Britanijoje nesutampa su parlamento rinkimų data? Jie ką - nemoka skaičiuoti? Logika visai paprasta: valdžia turi būti išdalinta! Ji negali būti sutelkta vieno žmogaus, vienos sistemos, vienos partijos, vienos institucijos rankose! Valdžios sutelkimas vienoje rankose reikštų demokratijos galą. O šito, žinoma, mes nenorime.

- Bet juk mums labai nesiseka su rinkimais. Seime nuo Prezidento rinkimų laisva Kaišiadorių rinkiminės apygardos atstovo vieta. Mirė LDDP frakcijos narys J. Bastys. Taigi dvi vakuojančios vietos Seime. Į papildomus rinkimus žmonės nebeina. Ar neatsitiks taip, kad Lietuvoje gali neįvykti rinkimai, gali neatsirasti žmonių, sutinkančių būti išrinktais?

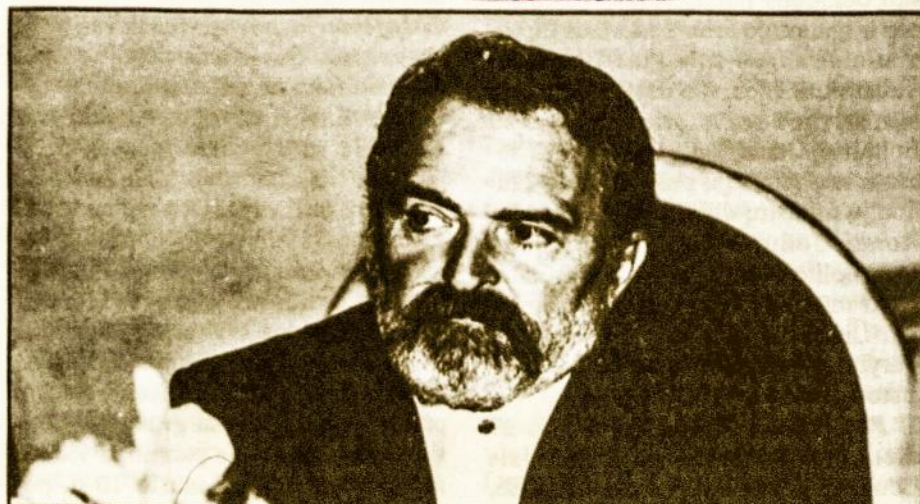
Nukelta į 3 psl.

Laimos Andriekienės draugiškas šaržas.

Adolfo Užos pieš.

Stiprėja Lietuvos ir Europos Tarybos ryšiai

Europos Tarybos Parlamentinės asamblėjos prezidentas Miguelis Angelas Martinezas.

Gedimino Svitojaus (ELTA) nuotr.

Lietuvoje šią savaitę su oficialiu dviejų dienų vizitu lankėsi Europos Tarybos parlamentinės asamblėjos prezidentas Miguelis Angelas Martinezas. Tai jo antrasis apsilankymas Vilniuje. Lietuvos sostinėje pirmą kartą jis buvo 1993 metų rudenį.

Pasak Seimo pirmininko Č. Juršėno, pagrindinis M. A. Martinezo vizito tikslas - stiprinti Lietuvos ir Europos Tarybos ryšius. Svečio vizito programoje - susitikimai su Prezidentu, Seimo pirmininku, LDDP, Tėvynės sąjungos, krikščionių demokratų bei socialdemokratų partijų frakcijų atstovais Seime, pokalbiai su premje-

ru, užsienio reikalų ministru ir kt.

Pagerbdamas Sausio 13-osios aukas, Europos Tarybos parlamentinės asamblėjos prezidentas padėjo vainiką prie Televizijos bokšto. Sausio 13-ąją M. A. Martinezas pasakė kalbą Seimo posėdyje.

M. A. Martinezui įteiktas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 2-ojo laipsnio ordinas. Šį apdovanojimą jam Lietuvos Prezidentas paskyrė už M. A. Martinezo asmeninę paramą Lietuvos Respublikai atkuriant ir įtvirtinant Nepriklausomybę bei integruojantis į Europos organizacijas.

ELI

Prie laužų prisiminta Laisvės gynėjų drąsa

Laužų uždegimu Nepriklausomybės aikštėje Vilniuje sausio 12-osios vakare prasidėjo Laisvės gynėjų dienos renginiai. Tokie laužai degė ir tomis lemtingomis 1991 metų sausio dienomis, kai sovietinė kariauna kėsinosi į Nepriklausomybę atkūrusią Aukščiausiąją Tarybą, kitus svarbius objektus. Vilniečiai ir sostinės svečiai gausiai lankė atmintinas vietas ne tik prie Seimo rūmų, bet ir prie Televizijos bokšto, Lietuvos radijo ir televizijos pastato.

Laisvės gynėjų dienos proga buvo daug renginių ir sostinėje, ir kitose Lietuvos vietose. Antai Vilniuje šv. Jono bažnyčioje įvyko tradicinis nakties koncertas "In Memoria". Grojo S. Sondeckio orkestras, daly-

vavo žymiausi Lietuvos solistai, chorai.

Sausio 13-ąją Nepriklausomybės aikštėje buvo iškilmingai pakelta valstybės vėliava su gedulo juosta.

Laisvės gynėjų dienos buvo skirtas ir Seimo posėdis, į kurį be politikų, religinių konfesijų, diplomatinio korpuso atstovų pakvietė ir žuvusiųjų gimines bei artimuosius.

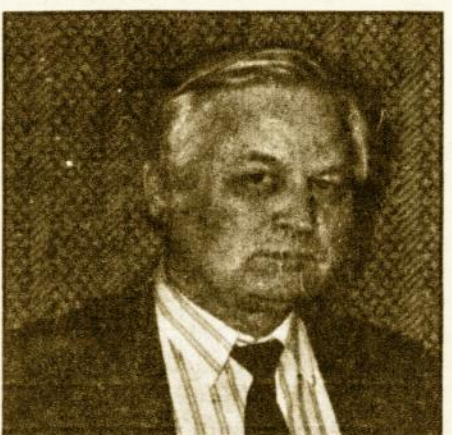
Sausio 13-ąją sostinėje įvyko bėgimas "Gyvybės ir mirties kelias" (nuo Antakalnio kapinių iki TV bokšto). Padėta gėlių Antakalnio kapinėse ant žuvusiųjų kovoje už Lietuvos laisvę. Jie prisiminti ir Arkiakatedroje laikytose šventose mišiose.

ELI

Vilniuje domimasi Lietuvių namais Londone

"EL" pranešė, kad praėjusiųjų metų paskutinėmis dienomis Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos direktorių valdybos pirmininkas Jaras Alkis Vilniuje susitiko su Lietuvos kultūros ministru Juozu Nekrošiumi. J. Alkis papasakojo:

- Nors mūsų pokalbis buvo trumpas, bet tikrai naudingas ir prasmingas. Jame aptarėme planą suremontuoti Lietuvių namus Londone ir įsteigti ten Lietuvos kultūros bei biznio centrą. Mes manome, kad Lietuvių namų potencialas per menkai išnaudojamas; kultūra ir biznis yra svarbiau nei kokių nors privačių žmonių gyvenimas. Aš pajutau, kad ministras nuoširdžiai pritaria tokiam sumanymui. Tikiu, kad jo įgyvendinimui Lietuva suteiks paramą. Gaila, kad mes dar neturime paruošę biznio plano, kaip pertvarkyti Lietuvių namus. Susitarėme, kad kai tik tokį pla-

ną parengsime, iškart jį pristatysime Lietuvos kultūros ministerijai.

Paklaustas, ar numatyti konkretūs to projekto realizavimo etapai ir terminai, J. Alkis atsakė:

- Ne, terminai nenumatyti. Mes turime tą planą paruošti kuo greičiau. Tikėjimės, kad padaryti iki šių Kalėdų,

bet nepavyko.

"EL" paklausė, ar Lietuvos kultūros ministras minėjo, kokią pinigų sumą Lietuva galėtų skirti tam reikalui. J. Alkis atsakė:

- Ne, konkretūs skaičiai nebuvo nurodyti, nes, kaip sakiau, mes dar neturime biznio plano. Projekto įgyvendinimo galimybes aptartos iš principo. Svarbiausia, kad prasidėjo ir toliau bus palaikomi dalykiniai kontaktai su Lietuvos kultūros ministerijos vadovybe, ir galima tikėtis, jog bus išvengta praeities klaidų, kai susitikimuose su aukštais Lietuvos pareigūnais buvo keliama daug idėjų, bet jos likdavo neįgyvendintos. Mūsų pokalbyje su ministru dalyvavo kultūros ministerijos sekretorius Vytautas Balčiūnas, gerai informuotas tuo klausimu. Beje, man teko su juo susitikti atskirai ir kalbėtis dėl Londone lietuvių sukaupytų knygų ir archyvų

perdavimo Lietuvai.

J. Alkio interviu "Laisvajai Europai"

Apie DBLS direktorių valdybos pirmininko Jaro Alkio susitikimą Vilniuje su kultūros ministru Juozu Nekrošiumi kalbėjo "Laisvosios Europos" radijas. To radijo bendradarbės Daivos Česnulevičiūtės pranešime sakoma:

"Jau ne pirmi metai Lietuvių sąjungoje verda ginčai dėl Lietuvių namų, kurių būklė, laikui bėgant, darosi vis labiau apgailėtina, juos būtina skubiai remontuoti, o tai pareikalaus milžiniškų lėšų, kurių nei Lietuvių bendruomenė, nei jos turimą valdanti akcinė bendrovė neturi. Sutinkamai su Didžiosios Britanijos lietuvių bendruomenės dokumentais, po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo Lietu-

Nukelta į 2 psl.

DBLS METINIS SUVAŽIAVIMAS

1995 m. DBLS ir Lietuvių Namų Bendrovės suvažiavimas įvyks balandžio 22-23 dienomis Londone.

Suvažiavimo dienotvarkė bus pranešta vėliau.

ELI

Keliais sakiniiais

□ **A. J. Bačkis - Filipinuose.** Vilniaus arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis Vatikanui kvietimu išvyko į Filipinus dalyvauti Šventojo Tėvo Jono Pauliaus II susitikime su Pasaulio jaunimo suvažiavimo dalyviais.

□ **Priėmė Heseno žemės Prezidentą.** Lietuvos Seimo pirmininkas Č. Juršėnas priėmė Heseno žemės (Landtago) Prezidentą Karl Starzacher, atvykusį su neoficialiu vizitu.

□ **Suteikti diplomatiniai rangai.** Sausio 11 d. Prezidento A. Brazausko dekretais nepaprastojo pasiuntinio ir įgaliotojo ambasadoriaus diplomatinis rangas suteiktas Rimantui Šidlauskui, Lietuvos užsienio reikalų ministerijos sekretoriui, derybų su Baltarusijos delegacijos vadovui; Lietuvos nepaprastųjų pasiuntinių ir įgaliotųjų ministrų diplomatiniai rangai - Romui Jonui Misiūnui, žinomam JAV politologui, šiuo metu gyvenančiam mūsų krašte; Aurimui Taurantui, Lietuvos atstovui prie Europos Tarybos; ir Ugnei Karvelis, Lietuvos atstovei prie UNESCO Paryžiuje.

□ **Prezidento vizitai.** Sausio 26-27 dienomis A. Brazauskas lankysis Lenkijoje, kur dalyvaus iškilmėse, skirtose Osvencimo išvadavimo 50-mečiui paminėti. Vasario 17-18 dienomis numatomas A. Brazausko oficialus vizitas į Lenkiją. Vasario 28-ąją Lietuvos vadovas vyks trijų dienų vizitui į Izraelį. Kovo mėnesį numatyti jo vizitai į Kopenhagą, Kijevą ir Kišiniovą.

□ **V. Kudirkos premija L. Tapinui.** Lietuvos žurnalistų sąjungos Vinco Kudirkos premija už 1994 metus skirta žurnalistui, Lietuvos radijo ir televizijos generaliniam direktoriui Laimonui Tapinui. Premija skirta už praėjusiais metais pasirodžiusią jo knygą apie poetą Oskarą Milašų "Septynios vienatvės Paryžiuje".

□ **Bus trečioji Lietuvos radijo programa.** Ji pradės veikti nuo vasario 1 d., skirta jaunimui, transliuos daug muzikos, skels žinių.

□ **Padovanojo du dviračius.** Šiaulių "Baltik vairo" gamykla kaip labdarą Karaliaučiaus lietuviams skyrė du dvilykios pavarų dviračius MTB, kurių kiekvienas kainuoja po penkis šimtus litų. Šiais dviračiais bus išvežiojama lietuviška spauda mūsų tautiečiams, gyvenantiems įvairiose Karaliaučiaus krašto vietovėse, pranešė "Lietuvos rytas".

□ **Dolerio ir lito santykis nebus keičiamas.** Lietuvos banko valdybos pirmininkas K. Ratkevičius pareiškė, kad lito ir JAV dolerio santykis nei dabar, nei artimiausiais metais nebus keičiamas, o įmonės ir piliečiai visada galės pakeisti litus į dolerius.

□ **Verslininkai kviečiami vienyti prieš Vyriausybę.** Smulkūs ir vidutiniai verslininkai turi susivienyti, kad galėtų daryti stiprų spaudimą Vyriausybei. Tai spaudos konferencijoje pareiškė Lietuvos verslininkų asociacijos viceprezidentas R. Urniežius. Labiausiai verslininkus žlugdo nuolat keliaimi mokesčiai.

□ **Infliacija per metus viršijo 54 procentus.** Statistikos departamento duomenimis, pagal atrankinio stebėjimo rezultatus vartojimo prekių kainos 1994 m. gruodžio mėnesį, palyginti su lapkričio mėnesiu, padidėjo 3,8 proc. Infliacija 1994 metais siekė 45,1 proc. (1993 m. - 189 proc.). Per metus labiausia pabrango išlaidos būstui, kurio ir energijai - 92,3 proc., taip pat išlaidos švietimui, poilsiui ir kultūrai - 59,4 proc., pranešė ELTA. Kainos didėja ir šiais metais. Sausio pradžioje palyginti su gruodžio viduriu duona Lietuvoje pabrango vidutiniškai 5 proc. Nuo sausio 10 d. pabrango kelionės vietinio susisiekimo traukiniais - dabar reikia mokėti 4 centus už kilometrą (buvo 3,2 ct). Nuo vasario 1 d. brangsta važiaavimas autobusais sostinėje. Vienkartinis bilietas kainuos 40 centų (buvo 30 ct).

□ **Užsieniui teikiame pigią žaliavą.** Lietuvos valstybinės veterinarijos tarnybos duomenimis, per praėjusius metus iš mūsų krašto į užsienio šalis buvo išvežta daugiau kaip 110 tūkstančių galvijų, 25 tūkstančiai kiaulių, 6579 arkliai. Didžiausia galvijų dalis iškeliavo į Lenkiją, arklių - į Europos Sąjungos šalis. Kiaules lietuvių daugiausia stengėsi išgabenti į Latviją. Taigi lietuvių, užuot pardavę mėsos ir pieno gaminius, kito šalis tampa tik pigios žaliavos tiekėjais. Beje, pienininkai dar sukasi, nes šviežio pieno nedaug galima išgabenti. Pernai iš Lietuvos į kitas šalis išvežta 18 tūkstančių tonų sviesto ir daugiau kaip 20 tūkstančių tonų sūrio, pranešė ELTA.

□ **1000 litų premija - privačiam sekliui.** Ją gaus tas, kas Panevėžio policijai suteiks vertingų žinių apie asmenis, prieš šv. Kalėdas iš Švč. Trejybės bažnyčios pavogusius eksponatus Nepriklausomos Lietuvos ordinas

ir medalius, pranešė "Respublika".

□ **Borisas Dekanidzė prašo malonės.** Lietuvos Prezidentūra patvirtino gavusi žurnalisto V. Lingio nužudymo byloje nuteisto mirties bausmę B. Dekanidzės malonės prašymą. Jame B. Dekanidzė rašo, kad nuteistas nepagrįstai, jis neigia savo kaltę ir prašo Prezidento suteikti malonę. Aukščiausiojo Teismo pirmininkas P. Kūris šią savaitę paskyrė trijų teisėjų kolegiją B. Dekanidzės ir jo advokatų priežiūriniam skundui nagrinėti. Šie trys teisėjai turi nuspręsti, ar reikalinga pradėti kasacinę bylą. Jeigu ji prasidėtų, būtų sprendžiama, ar nuosprendį palikti, ar naikinti. "Lietuvos rytas" pranešė, remdamasis Izraelio spauda, jog žinomas Vilniaus verslininkas Georgijus Dekanidzė per savo advokatą kreipėsi į Izraelio prezidentą E. Weizmaną prašydamas paveikti Lietuvos valdžią, kad ši peržiūrėtų jo sūnaus mirties nuosprendį. Pasak G. Dekanidzės, jo sūnus yra antisemitizmo auka.

□ **Lenkija prašys išduoti Vilniuje sulaikytą nusikaltėlį.** Tai ukrainietis V. Sobolis, kurio ieško Lenkijos ir Ukrainos policija. Šis 22 metų asmuo kaltinamas tuo, kad praėjusių metų spalio 23 d. vadovavo nusikaltėlių grupei, kuri Varšuvos geležinkelio Rytų stotyje užpuolė ir apiplėšė grupę rusų keleivių, važiuosius į Belgiją. Nesulaukę lenkų policininkų paramos, nukentėjusieji bandė sulaikyti į Briuselį išvykstantį traukinį. Už tai jie buvo smarkiai policininkų sumušti. Dėl šio įvykio Rusijos premjeras atšaukė savo vizitą į Lenkiją. Varšuvos vaivadijos prokuratūra pareiškė, kad kreipsis į Lietuvą prašydamas išduoti nusikaltėlį, pranešė ELTA.

□ **Maskvoje rastas KGB generolo Caplino lavonas.** S. Caplinas buvo SSSR KGB Lietuvos padalinio vienas iš vadovų tuomet, kai Lietuva veržėsi iš sovietinės imperijos. Rusijos dienraštis "Komsomolskaja pravda" pranešė, kad Stanislavo Caplino lavonas buvo rastas ant Maskvos upės krantinės sausio 3 dieną. Laikraštis pateikia versiją, jog Capliną galėjo nužudyti Lietuvos specialiosios tarnybos, kurios renka duomenis ir domisi visais 1991 m. sausio įvykiuose dalyvavusiais KGB karininkais. Lietuvos saugumo departamento direktorius J. Jurgelis kategoriškai paneigė prielaidą apie Lietuvos specialiųjų tarnybų ryšius su buvusio KGB generolo mirtimi.

Vilniuje domimasi Lietuvių namais Londone

Atkelta iš 1 psl.

vių namai turėjo būti perduoti Lietuvai, bet apie tai šiandien nekalba nei akcininkai Londone, nei pareigūnai Vilniuje. Lietuvių bendruomenėje buvo siūlymų parduoti Lietuvai namus, o už gautus pinigus nupirkti Lietuvos ambasada Londone pastatą. Tragiška Lietuvių namų padėtis padėjo užbaigti diskusijas bendruomenėje ir šiandien Alkis su pasitenkinimu pastebi, jog Sąjungos nariai sutaria, jog bus kuriamos Lietuvos kultūros centras. Jame atsirastų patalpų ir biiznieriams iš Lietuvos. Alkis pastebėjo, kad pokalbyje su ministru buvo paminėta keletas Lietuvos bankų, norinčių isikurti Anglijos rinkoje ir todėl pasiruošusių suteikti finansinę paramą projektui. Alkis nenorėjo įvardinti šių bankų ir vengė kalbėti apie akcijų perdalijimą Lietuvai namų akcinėje bendrovėje, nors šis klausimas turi principinę svarbą, kadangi akcininkams priklauso lemiamas žodis sprendžiant likimą turto, kurio vertė siekia keletą milijonų svarų. Pirmininkas taip pat išreiškė abejones, ar Kultūros ministerijai derėtų būti akcijų dalininke. Lietuvių sąjungos pirmininko nuomone, Lietuvos kultūros centro įkūrimas Londone duotų keleriopą naudą. Pirmą, būtų išspręsta Lietuvių namų problema ir nereikėtų užsiimti su dabartiniais nuomininkais, kurie, Alkio manymu, tik gadina vaizdą. Antra, kultūros propagavimas Londone atneštų politinės naudos Lietuvai. Trečia, pati kultūra yra geras biznis, ir galerijos įsteigimas Lietuvai namuose, kur būtų ne tik eksponuojami, bet ir parduodami tautodailės darbai, atneštų pinigų. Alkis pripažino, jog tokia paveikslų paroda galėtų būti rengiama ir naujajame Lietuvos ambasados Londone pastate, bet pridūrė, jog ir ministras sutiko, kad ambasadoje gali neatsirasti vietos parodų salei. Anot "Laisvosios Europos", J. Alkis tikisi, jog Lietuvos kultūros centras Londone išsikurs dar šių metų gale.

Naujam ambasados pastatui reikia remonto

Pasinaudoję J. Alkio apsilankymu "EL" redakcijoje Vilniuje, prašėme patvirtinti ir pakomentuoti

kai kurias žinias, mus pasiekusias iš Londono. Pirmiausia paklausėme, kaip J. Alkis vertina Lietuvos ambasada nupirktą pastatą. Jis pasakė:

- Pirkinį vertiname labai gerai.

Atrodo, kad tas pastatas geroje vietoje - netoli Marble Arch; palyginti arti JAV ambasada; tas rajonas geras, garsus viešbučiais. Viduje nebuvau, iš lauko namas atrodo įspūdingai. Dabar, kiek girdėjau, iš Lietuvos atvykęs specialistas (ar keli), ten žiūri, kaip sutvarkyti tą pastatą. Kaip suprantu, reikia gerų remontų. Jeigu juos darys specialistai iš Lietuvos, gal jie padės sutvarkyti ir Lietuvai namus. Mes nagrinėjame tokias galimybes. Kada ambasada persikels į naują pastatą, tiksliai nežinau. Gal vasarą ir pavyks.

J. Alkis patvirtino žinią, kad praėjusių metų pabaigoje ambasadorius R. Rajeckas sirgo, gulėjo Londone ligoninėje. J. Alkis sakė, kad jis pasveiko, Naujuosius sutiko Lietuvoje, sausio pradžioje vėl išvyko į Londoną ir dirba ambasadoje.

Kalėdos Svėdasuose

Tai buvo antrosios J. Alkio Kalėdos nepriklausomybę atgavusioje Tėvynėje. Jis yra pasakojęs, kad pirmą kartą po daugelio metų tremties į gimtąjį Vilnių atvyko 1991-ųjų pabaigoje, tada Lietuvos sostinėje praleido Kalėdų ir naujametines šventes. Bet šis apsilankymas, sakė J. Alkis, jam buvo liūdnas: atmintyje liko tų dienų Vilniaus šaltis, sniego pusnys, betoninės barikados apie Aukščiausios Tarybos rūmus, nelinksmi skubančių žmonių veidai...

Šias Kalėdas J. Alkis sutiko su pažįstamais Svėdasuose. Jis pasakojo: "Kaip žinote, 1994-ųjų vasarą buvau netoli, Anykščiūose, per PLB atstovų suvažiavimą. Džiaugiausi vėl apsilankęs toje žemėje, kuri mane traukia, nes tai mamos gimtinė. Tos Kalėdos nepamiršamos - ponų Šimkevičių šeimoje, kur svečiavausi, laikomasi katalikiškų tradicijų, gražių lietuviškų papročių. Jiems labai dėkingas už nuostindumą ir malonų priėmimą. Džiugu buvo pabendrauti su gerais pažįstamais ir Kaune."

"EL" prašymu J. Alkis komentavo DBLS reikalus - apie tai kitame "Europos lietuvių" numeryje.

SEPTYNIOS DIENOS

Naujosios katalikų gyvenime

Apie Kauno kunigų seminarijoje surengtą dailės parodą rašoma "Lietuvos ryte" 01 05 Vidos Savičiūnaitės straipsnyje "Modernus menas turi rasti vietą ir šventykloje".

Dvylika profesionalių dainininkų (tapytojai, skulptoriai, grafikai, vitražai, tekstilės, metalo meistrai) Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje surengė dailės parodą "Jėzus". Tai ICMICA-MIIC (Tarptautinio katalikų intelektualų sąjūdžio) naujai įsikūrusios Katalikų dailininkų grupės debiutas.

Parodoje, eksponuotoje nuo šv. Kalėdų iki Trijų Karalių šventės, autoriai rodė šiuolaikinius bažnytinės tematikos kūrinius. Dauguma iš jų sukurti pastaraisiais metais, po Nepriklausomybės atkūrimo Lietuvoje.

Tarp parodos autorių vyravo jaunesniosios ir vidurinės kartos daugiau ir mažiau žinomi dailininkai: A. Andziulytė, V. Kašinskas, L. Stankutė, G. Vaičys, Talino dailės akademijos studentas E. Ludavičius, I. Orinauskaitė, A. Žiupsnytė, kiti autoriai.

Vyresniajai kartai Katalikų dailininkų grupės parodoje atstovavo skulptorius V. Žuklys, eksponuojantis gipsinį bareljefą "Kristus", sukurta Jono Pauliaus II apsilankymo

Lietuvoje garbei.

Ekspozicijos "Jėzus" atidarymui ir Katalikų dailininkų grupės pristatymui išleistas parodos katalogas, kurį paruošė menotyrininkė L. Šinkūnaitė.

Straipsnyje pabrėžiama Popiežiaus pozicija tuo klausimu, dėl ko, matyt, tik ir galima ryžtis drąsesniam požiūriui į meną: kataloge cituojama Popiežiaus VI enciklika: "Modernus menas turi eiti su gyvenimu ir užimti deramą vietą šventyklose, jei išsaugoja pusiausvyrą tarp natūralizmo ir perdėto simbolizmo".

Medicininė slauga gerės

Į Lietuvą pusmečiui atvyko lietuvių kilmės Mičigano universiteto skyriaus dekanė, sveikatos ir slaugos profesorė, Lietuvos slaugos specialistų organizacijos garbės narė V. Barauskas, pranešama "Respublikoje" 01 05 Loretos Čėsnišienės straipsnyje "Slaugos specialistų rytdiena".

Ji konsultuos Vilniaus universiteto, Kauno medicinos akademijos dėstytojus, Sveikatos apsaugos ministerijos specialistus. Tikimasi, kad nuo ateinančių mokslo metų slaugos specialistai bus rengiami ir aukštojoje mokykloje - Vilniaus universitete.

Kaip papasakojo Lietuvos slaugos specialistų organizacijos preziden-

dentė A. Čiočienė ir vyresnysis reikalų tvarkytojas A. L. Birutis, dabar mūsų krašte yra per 40 tūkstančių medicinos mokyklą baigusios slaugos specialistų - akušerių, felčerių, medicinos seserų, kuriems tobulėti ir gerinti profesinę kvalifikaciją (ir daugiau uždirbti) kol kas nebuvo kur.

Jie, A. L. Birutis manymu, ir turėtų pirmenybę studijuoti slaugą aukštojoje mokykloje. Baigę mokslus, šie specialistai bus kvalifikuoti slaugytojai, o ne socialiniai darbuotojai, turės galimybę įgyti bakalaurą, magistro laipsnius.

Nepasidalino labdara

Apie Pravieniškės kilusias riaušes tarp kalinių rašoma Albino Anužio straipsnyje "Kaliniai pretenzijų neturi," išspausdintame "Dienoje" 01 06.

Gruodžio 28-osios vakare Pravieniškės sustiprintojo režimo pataisos darbų kolonijoje dalinant labdarą tarp kalinių kilo muštynės. Administracijos darbuotojai gerą valandą negalėjo sudrausminti tvarkos pažeidėjų. Į muštynes įsitraukė keli šimtai kalinių. Iš viso jų kolonijoje yra apie 2000. Buvo panaudoti ginklai. Susidūrimų metu vienas kalinys buvo mirtinai sužalotas, keli sužeisti.

Į įvykių vietą buvo išvykę Kaišiadorių rajono prokuratūros prokuroras E. Tamašauskas ir tardytojas D. Gučas. Pirminės apžiūros metu buvo konstatuota, kad mirtinai sužalotam kaliniui padaryta šautinė žaizda.

Įvykių Pravieniškės sustiprintojo režimo pateisos darbų kolonijoje tiria Kaišiadorių rajono prokuratūra. Sudaryta darbo grupė, kuriai vadovauja vyriausiojo prokuroro pavaduotojas A. Kisieliūs. "Dienos" korespondentui jis pasakė, kad kolonijos administracija atliko tarnybinių patikrinimų, ar teisėtai buvo panaudoas šaunamasis ginklas. Savo išvadas apie tai pateiks ir prokuratūros darbuotojai. Žuvusio kalinio medicinos ekspertizės rezultatai kol kas nežinomi.

Stengiamasi nustatyti, dėl ko kilo muštynės, kas dėl to kaltas. Įvyki tirti sunku. Daugelis kalinių sako, kad nieko apie tai nežino ir niekam pretenzijų neturi.

Vakarai gamina, valgome mes...

Iki 1994-ųjų gruodžio Lietuva sviesto neturėjo kur dėti. Po Naujųjų metų išgirdome, kad sviesto jau gali tecti įsivežti iš... užsienio. Kas gi atsitiko? To klausima "Lietuvos aide" 01 06 Valentinos Zinkevičienės straipsnyje.

Šitos netikėtos naujienos priežastis aiškinomės su Žemės ūkio ministerijos sekretoriumi (iki 1994 m. gruodžio 1 d. buvusi atsakingu ir už pieno perdirbimą) Jonu Panamariovu.

Į pirmiausiai išsprūdusį klausimą: "Ar sviesto storai jau netepsime?", sekretorius atsakė: "Tikrai taip". Kokios priežastys sąlygojo tai, kad sviesto gali tecti ieškoti užsienyje ir

mokytis jį tepti taip, kaip tepa vokiečiai: užlygindami akeles duonos riekių. J. Panamariovo nuomone, tos priežastys buvo užprogramuotos prieš kelis metus, kai prasidėjo agrarinė reforma, o dabar sulaukėme rezultato.

Viena iš priežasčių - sumažėjo karvių. Statistika byloja, kad 1989 m. Lietuvoje buvo apie 850 tūkstančių karvių, o 1995 m. prognozuojama, kad jų liks tik apie 550 tūkstančių.

Sekretorius sutiko, kad karvių sumažėjo ne vien dėl nenusisekusios agrarinės reformos, o ir dėl to, kad pieno gamyba žemdirbiui nenaudinga. Žmoniškai pasakius, melžti karves ir parduoti pieną jau neapsimoka. Žemdirbys už energijos išteklių, pramonės gaminių, techniką moka pasaulinėmis kainomis, o už pagamintą žemės ūkio produkciją supirkejai atseikėja grašius. Kaimo žmonėms dabar beveik niekas neapsimoka gaminti, nes supirkeimo kainos gamybos išlaidų nepadengia. Kuo daugiau gamini, tuo didesnį nuostolį turi.

"Ar neišgramdys mūsų šaldytuvų pasaulio rinkos žinovai? Nejaugi sviesto turėsime įsivežti iš užsienio", - klausė atsakingo ministerijos pareigūno.

Jis tvirtino (nors už duomenų tikslumą ir negarantavo), kad šaldytuvuose dar yra apie 300 tonų sviesto, o jeigu jo pritrūktų, bus įvežta. Žinoma, už atitinkamas - pasaulines kainas.

V. Dimas

Laima Andrikenė (dešinėje) su Laima Stepaitiene prieš susitikimą Pasaulio lietuvių centre Lemonte.

Kas bus kitas Lietuvos prezidentas?

Atkelta iš 1 psl.

- Na, šito gero tai jau nepritrūks! Negi pamiršot: lietuviai - vadų tauta. Neveltui sakoma: trys lietuviai - penkios partijos. Kad tikrai rinkėjų nepritrūktų, o jau norinčių būti prezidentais, Seimo ar net savivaldybių nariais tikrai netrūks. Kitas dalykas - tų kandidatų sugebėjimas dirbti, valstybiškai mąstyti ir spręsti. Žmogiška apie save gerai galvoti, o rinkėjai ima ir pagalvoja priešingai...

- Lietuvos spaudoje jau ne sykį minėta Valdo Adamkaus pavardė kaip rimto kandidato į Prezidentus. Pastaruoju metu net kalbama, kad jis gali būti LDDP kandidatas į Prezidentus (berods, "Lietuvos aidas" irgi rašė). Ar tokią žinią patvirtino Amerikos lietuviai?

- Į susitikimą Čikagoje atėjo ir ponas Valdas Adamkus. Po pranešimo vienas klausytojas paklausė: kaip reaguos Lietuvos dešiniųjų partijos, jei išeivija pasiūlys labai labai stiprų kandidatą? Aš atsakiau, kad artimiausiu metu Tėvynės Sąjunga padarys pareiškimą apie ruošimąsi savivaldybių, Seimo ir būsimiems Prezidento rinkimams, o šiandien galiu pasakyti tiek: Tėvynės Sąjunga (Lietuvos konservatoriai) rimtai ruošiasi visiems rinkimams. Beje, nesu girdėjęs, kad p. Adamkus būtų oficialiai pareiškęs apie apsisprendimą kandidatuoti į prezidentus. Laikraščiai jau pradeda spausdinti gana aukštus jo reitingus. Viskas kol kas kalbų bei prognozių lygyje. Tačiau Amerikoje jau teko girdėti apie jo rinkimų komiteto sudarymą, lėšų rinkimą. Manau, artimiausiu metu išryškės, kurios mūsų partijos galvoja apie savus kandidatus, ir tada bus aišku, kokios jėgos rems p. Adamkui, jei jis ryšis kandidatuoti.

- O Jūsų asmeninė nuomonė?

- Juk prisimename, kuo baigėsi panašūs išeivijos atstovų bandymai Lietuvoje, Estijoje, Lenkijoje. To, manau, neužmiršo ir ponas Valdas Adamkus...

- Taigi, V. Adamkus buvo S. Lozoraičio komandoje. Pralaimėjus S. Lozoraičiui rinkimus, Adamkus, išvažiavęs iš Lietuvos, viešai pareiškė, kad iš čia yra vos neišvartomas, kad šito išvartymo pageidavusios kai kurios politinės jėgos ir asmenys, kurie jį skundę Amerikos valdžiai. Veltui Amerikos lietuvių spaudoje buvo rašoma, kad tai diena, kai jis turėjęs nusipirkti bilietą jau prieš vykdamas į Lietuvą. Vien dėl to LDDP gali jo neremti?

- Reikia klausti ne manęs, o LDDP vadų. Manau, kad vienu ar kitu pretekstu LDDP gali remti p. Adamkaus kandidatūrą. Beje, įmanoma, kad vienu iš kandidatų į Prezidento postą bus Č. Juršėnas, Seimo pirmininkas. Pagyvensim - pamatysim...

- Įdomu, ar Amerikos lietuviai rems Lietuvą, ar lauks, kada galės tapti Lietuvos piliečiais, nors yra tikri lietuviai, visą gyvenimą svajo-

ję apie tą žemės lopinėlį prie Baltijos. Beje, kaip ir viso pasaulio lietuviai...

- Taip, Amerikos lietuviai vis dar tikisi, kad Lietuvoj bus valdžia, kuri juos teisingai supras, ir kiekvienas, kuris yra lietuvių kilmės, gimęs Lietuvoje ar išeivijos lietuviškoj šeimoj, galės būti Lietuvos pilietis. Be jokios Prezidento malonės. Juk anot dainiaus, lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt...

- Kelionės praturtina. Ar toji stažuotė padės Jums Seimo darbe, sakysim, Užsienio reikalų komiteto veikloj?

- Stažuotė buvo labai turininga visomis prasmėmis: ir teigiama, ir neigiama. Susitikimai JAV valstybės departamente, Pentagone, Nacionalinėje saugumo taryboje, Kongrese, Senato žvalgybos komitete, karinių oro pajėgų ir karinio laivyno bazėse, įvairiuose institutuose, atliekančiuose tyrimus vyriausybės užsakymu užsienio politikos, saugumo, gynybos srityse, tikrai padėjo susidaryti pilną vaizdą apie JAV vaidmenį pasaulyje.

Stebino tam tikras amerikiečių sutrikimas, kalbant apie JAV politiką Rytų ir Vidurio Europos atžvilgiu, NATO išplėtimą į Rytus, aukštų pareigūnų pasiteisinimai, kad šiuo metu JAV pergyvena tam tikrą pereinamąjį laikotarpį: Berlyno siena griuvo, šaltasis karas baigėsi, Sovietų Sąjungos nebėra, Rusija nepavojinga, todėl Jungtinės Valstijos turi iš naujo suformuluoti savo užsienio politikos, saugumo ir gynybos koncepcijas...

Nejaukų išpūdį padarė visose rimtose įstaigose, universitetuose, tyrimų centruose (išskyrus gal tik Pentagoną ir Valstybės departamentą, kur to nepastebėjau) ant sienų kabantys seni pasaulio žemėlapiai, kur Lietuva, Latvija ir Estija tebėra nudažytos raudona Kremliaus sienų spalva su užrašu: SSSR, Lithuanian SSR ir t. t. Ir Amerikos vaikai mokyklose dar mato tokius žemėlapius. O juk netrukus jau švėsime Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo penktąsias metines...

Taigi visko yra Amerikoje.

Naudodamasi proga noriu padėkoti visiems, kurie padėjo man surengti susitikimus su lietuviais. Visų pirma, Albinui Markevičiui, Laimai ir Algirdui Stepaičiams, Aidui Kupčinskui, Astai Banionytei.

Kadangi šis pokalbis vyksta kelių didelių datų - Sausio 13-osios, Vasario 16-osios, Kovo 11-osios - išvakarėse, visų "Europos lietuvių" skaitytojų negaliu nepaklausti: ar tikėjote, kad mums bus lemta sulaukti mūsų Nepriklausomos valstybės atkūrimo penktųjų metų? Ar tikėjote, kad Sausio 13-osios aukos bus, galima sakyti, paskutinės, siekiant Nepriklausomybės? Aš tikrai nebuvau dėl to garantuota. Visada maniau ir tebe-manau, kad Laisvės kaina yra daug didesnė.

Bet gal mes tą kainą dar tebe-mokame?..

Kalbėjosi Adolfas Strakšys

Kiekvienam lietuviui po... savo partiją

"Baltijos tyrimų" duomenimis, paskelbtais pernai laikraštyje "Respublika" Nr. 276, jeigu rytoj vyktų Seimo rinkimai, už krikščionių demokratų partiją ir Demokratinę darbo partiją Lietuvoje balsuotų vienas rinkėjų skaičius, - po 12,6 procento. Skirtumas tik tas, kad palyginti su praėjusio mėnesio apklausos rezultatais valdančioji partija prarado 4,3 procento, o krikdemai - 3,1 procento galimų rinkėjų. Tuo tarpu konservatoriai, per tą laiką pelnę 0,8 procento daugiau simpatijų, galėtų tikėtis 7,6 procento rinkėjų paramos. Palyginti su praėjusiu mėnesiu, 1,7 procento pakilo centro sąjungos, 1,4 procento - socialdemokratų populiarumas, jie dabar valdo atitinkamai 5,6 ir 4,0 procento gyventojų protų. Daugiausia apmąstymų politikams turėtų kelti skaičius 24,8 procento. Tiek žmonių iš viso nebalsuotų, o nė vienos partijos neremia 18,2 procento.

Skaiciai iškalingi, nors gal ir ne visada atspindi tikrąją padėtį. Čia kaip ir šeimoje, kai vaikelio klausima, ką labiau myli - tėtuką ar mamytę. Šitokios mintys kilo klausantis politikų ir mokslininkų diskusijos apie Lietuvos nacionalinius interesus ir politinę sistemą. Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas kartu su Konrado Adenauerio fondu mėgino išsiaiškinti, kas apibrėžia valstybės politinę sistemą. Kas yra daugiapartinė valstybė? Ar galima teigti, kad Lietuvos Seimas yra daugiapartinis? O Vyriausybė? Ar pagal tai, kad vieni stovi kairėje, kiti dešinėje, o treči lyg ir taikosi į centrą, galima orientuotis, kas ir kokiai partijai atstovauja? Kuo iš esmės skiriasi viena partija nuo kitos: požiūriu į Rytus ir Vakarus, požiūriu į ekonomikos reformą ir privatizavimo reikalus, požiūriu į Konstitucinį Teismą ar generalinę prokuratūrą, požiūriu į karinį tranzitą ar naftos terminalo statybą?

Kalbėtojų nuomonė, partijoms formuotis trukdo iki šiol gajį tautos vado idėja, kai vienas žmogus sutapatamas su visa partija, jos programa, strategija ir taktika. Nors iš esmės kažin kelintas iš balsavusiųjų už tą ar kitą partijos sąrašą galėtų trumpai nusakyti tos partijos credo.

Tai ką dabar daryti? Patiems eiti į valdžią? Bet juk visi nei Seimo, nei Vyriausybės rūmuose nesutildysime. Šiokio tokio atsinaujimo labui, matyt, balsuosime už kitą... politiką, naiviai tikėdami, kad Petras bus geresnis už Joną.

Mėginau išsiaiškinti, kiek šiandien oficialiai įregistruota partijų, kurios jau turi savo rinkimų programas, kurios jau viešai su tomis programomis supažindina būsimuosius rinkėjus. Tuo labiau kad iki rinkimų į savivaldybes, įvyksiančių kovo 25 dieną, laiko liko labai nedaug. Į tų rinkimų

startą suspėjusios partijos (tikriausiai jų bus apie tris dešimtis) galės skaičiuoti gautus balsus. Tačiau jau šiandien aišku, jog pavieniui ne kiekviena partijai užteks jėgų patraukti rinkėjus savo pusėn. Todėl vis garsiau kalbama apie partijų susivienijimą, bendrus partijų sąrašus, nors įveikti savo asmenines simpatijas ir antipatijas, pasirodo, nėra taip paprasta. Kaip tik tuo galėčiau pati sau paaiškinti, kodėl vos ne kasdien išgirstame apie kuriamas naujas partijas. Ir visos jos, kūrėjų manymu, yra (gal bus?) pačios geriausios, pačios tauriausios, švariausios, kad geresnių nebūti negali. Labai energingai politikon grindžia sau kelius Moterų partija. Energingai ir gana subtiliai, mat mūsų moterų, yra daugiau nei pusė visų rinkėjų, o valdžioje - nė vienos. Lošdamos šita korta, Moterų partijos kūrėjos tikrai galėtų laimėti, tik kažin ar suspės.

Lietuvos himno partija, ko gero, bus pralaimėjusi dar nestojusi į kovą, nors ir rėmėsi prieš pustrėčio tūkstantčio metų filosofo Sokrato pareikšta tiesa, jog dorybė kyla ne iš turto, bet per dorybę galima sukurti tiek asmeninį, tiek visuomeninį turtingumą. Ši partija turėtų telkti Lietuvos himno dvasia gyvenančius žmones. Tačiau partijos steigėjai ėmė ir nepasidalijo... steigėjo šlove, viešai ėmė vienas kitam įrodinėti, kas yra doresnis.

Nieko prikišti negalėtum, vien kilnius siekius, Tautinių mažumų partijos kūrėjams.

Jaunimas taip pat subruzdavo kurti savo partiją. Ji būsianti ne angelų, o Pasaulio piliečių partija. Tai reiškia, kad žmogus pirmiausia yra pasaulio pilietis, o tik paskui lietuvis ar žydas, ponas ar čigonas... Jau sukurta ir partijos emblema, vaizduojanti raudoną apskritimą - kenčiančią planetą, viduryje - geltona ranka ir du pirštai, iškelti taikingos kovos ženklui, ir mėlyni svastikos spinduliai - Visata ir gimimas. Norima svastikai grąžinti tikrąją reikšmę. Sanskrito kalba tai reiškia palaimą, saulės ir džiaugsmo

simbolį. Ir su fašizmu neturi nieko bendra. Pasaulio piliečių partijos idėją palaiko ir jaunlietuvių.

Nuo jaunimo pilietišumo, žinoma nelinkę atsilikti ir suaugę ponai ir ponios, ypač tie, kurie kažkada likimo gera valia buvo atsidūrę valdžios prieangyje, bet taip ir liko už durų. Taigi jau girdėti apie Naujosios Lietuvos piliečių judėjimą, kurį remia dalis teisininkų, verslininkų, ekonomistų, tie žmonės, pasak vieno iš organizatorių, buriąsi vedami idėjos, kad privers tą valdžią dirbti Lietuvos piliečių naudai. Lietuvos piliečiai, ko gero, dar prisimena Ateities forumo labai kilnias idėjas. O kas padaryta? Dabar Naujoji Lietuva klausia: ar neatsibodo mums taip gyventi, ar esame linkę susitaikyti su vis didėjančia netvarka, įsivyraujančia neviltingumu ir abejingumu? Po poros metų, gyvenant šitokiomis nuotakomis, jau gali būti per vėlu ką nors keisti. Todėl Naujosios Lietuvos piliečių judėjimas labai aiškiai dėsto savo nuostatas, kurios turėtų būti patrauklios ne vienam vargstančiam žmogui. Drąsiai mažinti visu trečdaliu mokesčius, kad atliekamų pinigų patys galėtume investuoti į gamybą. Drąsiai skolintis, jei norime atsistoti ant kojų, kaip Europa po karo atsistojo! Drąsiai mažinti ministerijų skaičių! Vietoj devyniolikos užtektų ir devynių. Ypač jei gerbtų valdininką, pirmiausia mokėdami padorią algą, kad jam nebūtų jokių pagundų. Drąsiai reikia kurti pramonės, maisto perdirbimo, smulkaus verslo skatinimo fondus! Reikia kurti fondą, iš kurio pasiskolintų pinigų, žmogus galėtų susitvarkyti savo buitį...

Jums patinka šitoji programa? Man labai. Gal net labiau nei Jaunimo teatro aktorius Remigijaus Vilkaičio, kandidatavusio į prezidentus, Duonos valgytojų partijos programa. Bet labiausiai pritartu tiems balsams, kurie ragina steigti Sveiko proto partiją su savo skyriais užsienyje. Ko gero, šitoji partija atspintų visų norus, siekius ir poreikius.

Salomėja Čičiskina

Adolfo Užos priešrinkiminis šaržas.

MODERN LITHUANIAN

Mokomasis lietuvių kalbos vadovėlis (21 pamoka).

POSAKIAI, IDIOMOS, gramatika, žodynas dėl visų vadovėlyje pamokų.

Visi paaiškinimai ir vertimai anglų kalba.

Vadovėlis ir dvi audiokasetės kainuoja 25 sv. Pašto išlaidos - 4 sv.

TURISTINIAI PASIKALBĖJIMAI LIETUVIŠKI-ANGLIŠKI - 3 sv.

ANGLŲ-LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNAS

35.000 žodžių - 10 sv. Pašto išlaidos - 4 sv.

LIETUVIŲ-ANGLŲ KALBŲ ŽODYNAS

50.000 žodžių - 14 sv. Pašto išlaidos - 4 sv.

Baltic Stores & Co.,

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB. England.

Tel. 081 460 2592

Fax 081 402 9403.

Mūsų tradicijos

3. Iš mažos sėtuvės - į didelį aruodą

Tautos gyvastį lemia ne tik tautos kasdienos darbai, bet ir duonos alkis, dvasios sotis, istorinė atmintis ir per ilgą užgimusių tradicijų. Jose - lūkesčiai ir geresnio gyvenimo ilgesys, tautos valia ir išmintis, kuri niekuomet ūkais neišsisklaido, bet skverbiasi iš nematomybės į sielą, į širdį, į būtį.

Kiekvienas žmogus yra individas, nusprendęs ir apsisprendęs išsaugoti save ir saugoti kitus, dalintis savo patirtimi ir atmenomis, gyvenimo rūpesčiais ir turtais. Tai itin raiškios savimonės aktas, mąstymo srautas ir jausmų stichija. Tai žmogaus - asmenybės mentaliteto pradmenys, tai aktualizuotas savasties laukas, kuris rodo, kad *aš esu*, ir, svarbiausia, *kuo aš noriu ir galiu būti*. Žmogus išauga, kaip ir medis suveši. Laisvai ir laisvas. Pasodink medį kitur, ir negalėsi tikėtis tokio vešlumo, šakų išdailos ir augimo amžinasties. Medis nori augti čia, kaip ir žmogus nori būti čia, kur gimė, valgė, užaugo, subrendo ir išlipo. Čia, kur dar gyvos Romuvų ugnelės, kur dar teka šventosios upės, kur dar tebegyvas pilikalnio siluetas ir kur bėga, kilpuoja gimtasis vieškelis - į turgų, į bažnyčią, svečius, atlaides, kapus. Tas vieškelis atrėžia žemės lopinėlių arba didelį lopinį, kuriame suklesti dobilas arba išauga audėja, kuriame šiltas pavasario grumstas, paskalsintas lietaus arba daugiakalbio piršlio gražbyla su nuotiktimis, pasipaskojimais, gražiais ir labai pagražintais melais. Čia viskas kartu, ir viskas greta, nes visi savi, geri ir nuotaukūs, ramūs, sugyvenami ir nuoširdūs. Čia visi susišneka, nes gerai moka gimtąją kalbą (tarmę), visi darniai susidainuoja, nes visų balsai to paties vėjo išgairinti, visi dažnai susieina, nes labai gerai žino, kad vienas be kito yra beveik niekas. Ta mentalinė erdvė turi savo spalvą, turi savo kvapą, joje yra vienintelis šaltinis, kuris visus pasotins iki pirmojo nebūties žingsnio. Tai gimtinė, tėviškė, Lietuva.

Ne iš svetimų šalių mes čia atvykome, o iš savo skirtingų kraštų sukilome. Visi susikalbame, nes susimatome. Visi šiek tiek supanašėjome, nes esame išmokyti pagal vieną mokymo planą ir elgiamės pagal tą patį kolegijos statutą, jau senokai priimtą, bet kol kas dar mūmose gyvą. Kai mažylis - sūnus ar dukra -

ištaria pirmąjį žodį, neužrašytą žodynose, labai nustembame, kas ji to žodžio išmokė, nes jis nebuvo girdėtas. O ji išmokė debesis ir lapų šlamėjimą, vėjo užesys ir dangaus erdvynai, duonos trupinėlis ir šviežaus pieno gurkšnys. Ir tikrai taip, nes tai labai sava, jau, rodos, seniai būta, labai seniai regėta ir girdėta, tik tai gerokai primiršta. Matyt, tas mažylis atsinešė savo prosenelių donį per žvaigždes ir žolės kiltį, per šulinio gaudesį ir kamino tvinksnį, kai vakarais ir rytais kūrenasi skaidri ugnelė, o visi ramiai sėdi ir tyli. Tyli ne dėl to, kad neturi ką pasakyti, o tyli todėl, kad klausosi ugnies kalbos kalbės. Štai tas mūsų kraštas - vienu bevardžiu būvardžiu apibūdinamas - s a v a. O galbūt s a v i t a. Kiek Lietuvoje buvo valstiečių, tiek joje buvo skirtingų sėtuvų ir įvairiausių grūdų ėjimo į skalsį ir gerą dirvą.

Kiekvienoje parapijoje kitaip melstasi, skirtingai vaikščiota, nevienodai bendrauta, panašiai dainuota ir porinta, įvairiai vograuta ir kitaip į atlaides važiuota. Štai kur tie buvę unikalūs savasties ženklai! Ir dar reikia pridurti - visur būta savitumų. Pavyzdžiui, kodėl kupiškėnas

sunkiai susišneka su alsėdišku. Pirmiausia jie nepanašūs savo šnektomis. Pasaulėvoka, pasaulėmata, gamtojauta, dangotyra, netgi šienautė arba pabaliavonė - ir tai labai skirtinga. Tuo ir žavų, suprantama. Jie vienas kitam jokių būdų nepavydūs, tik tai stebisi ir džiaugiasi tokiais skirtingais broliais gimę.

Ar viskas iširta, aprašyta, ir sužinota? Tai ko dar laukiame - ramovinė, ateitininkai, kudirkiečiai, kraštotylininkai, šeimažiniai, miestavaikiai? Praėjo didieji nurodymų penkmečiai, ir visokių "pirštalažių" išmonės su keistomis, "naujomis" šventėmis, kurių niekas nenorėjo švęsti. Visų nuolankiai norėjęs paprašyti tų susirūpinti, ir tų, kurie svetur gyvena, bet kurie dar prisimena savo genties papročius ir apeigas.

Taigi, ko bėgti į europas ar ameriką? Labdarą reikia priimti, bet bėkime nuo doroviškai pigios ir paviršinės masinės kultūros, nepulskime į glėbį, kaip mėgstama pasiglebesčiuoti slavuose: į viena žandą, paskui į kitą, vėl į pirmąjį. Vėjai taip pat išnešioja pienės pūkelius su labai mažytėmis sėklėlėmis, bet jos suveša tik ten, kur Dievas liepė

dygti, o ne ten, kur kokia nors partija ar judėjimas panorėjo. Mes turime nepaprastai didelį etninės kultūros turą, brangų tautos paveldą. Jį sugebėjome išsaugoti, tiesa, patyrę nemažų nuostolių, bet dar nesugebėjome iki galo jo įvertinti. Apie tai, ar mokame juo džiaugtis ir didžiulius, pakalbėkite, jūs, kaimų ir miestelių žmonės, parapijų gyventojai, genčių pradininkai ir tęsėjai.

Užėikime pas kaimietį, troškulio kamuojami, ir išgirsime, kaip girgžda svirtis, pamatysime kaip auga ūkininko sūnūs, kurie jau arklį bei traktorių pamėgo, o ir armoniką vakarais į rankas pasitveria. O ir dukros ilgakasės, būsimos rankšluostėlių balintojos, lopšinių čiūčiutojos. Greitai turėtų išaugti tie sielos muzikantai, dvasios audėjė, nes kitaip galima pamiršti, kad žodis "dvasia" nedaug kuo skirsis nuo žodžio dvasna. Ir juodžemį reikia pagerinti, ir tą patį žmogų sužmoginti, ir upelę pašvarinti, ir gimtagirę išvalyti nuo kerlės. Įbūtinoti regioną (kraštą) - štai koks šūkis...

O naujų kultūros darbų jūrės marės. Rinkti, fiksuoti, aprašyti, kataloguoti, archyvuoti, kad su savimi į kapą nenusineštų senučiukas savo

etninių lobių. Nors po trupinėlių ar po saulelę.

Būtina kultūrininkams susivokti, kad "mano šaknys čia, gimtajame lauke, nuosavoje žemėje, kur gimta ir užaugta". Ne Džeksonas, Pugačiova ar Čelentanas (jų kūrybą dera pažinti) turi tapti mūsų laisvalaikio savastimi. Deja, ne jie. Užuo reklamodami alų ir alų, užuo meilutės ir gražutės savo telefonus palikdamos spaudos puslapiuose - laikraštiniškai, susidomėkime ir dvasios, ne tik tiktai kūno, reikalais.

Prisiminkime, kiekvienas kaimas turėjo savo piršlį ir muzikantą, audėją ir dievdirbį, eiliuotoją ir pasakininką, dainininką ir drožėją. O kur dabarties kaimo talentai? Nesinori ironizuoti, bet tenka pasakyti, kad kiekvienas kaimas turi ne vieną girtuoklį, gribišį, chuliganą, valkatūną, svioto perėjūną. Matyt, dar galima atsipeikėti ir sugrįžti prie savo kultūros šaknų, nes kaimo kraštovaizdis yra spalvingas, tik tai žmogus gerokai nugyventas.

Pasižiūrėkime, kuo gyva mūsų dvasia. Pabūkime kultūros rūpintojais.

Aleksandras Šidlauskas

Festivalio "Skamba skamba kankliai" akimirka Vilniuje.

Algimanto Žižiūno nuotr.

Pasaulio lietuvių dainų šventėje.

Vladimiro Gulevičiaus (ELTA) nuotr.

Caro Aleksandro II palikimas Kaune

Potvarkį dėl Kauno tvirtovės statybos caras Aleksandras II pasirašė 1879 metais. Prie tvirtovės sienų turėjo žlugti bet kokio priešo karinė jėga, pirmiausia, žinoma, Vokietijos. Aštuoni fortai, devynios baterijos ir dvi centrinės įtvirtinimų linijos 1882-1890 metais uždaru žiedu apjuosė visą miestą. Kauniečiai turėjo jaustis saugūs, gyvendami už tokių mūrų sienos, o ir 35 tūkstančiais karo įgulos derėjo pasikliauti. Bet įsivaizduojamas priešo kažkodėl dės, tuo tarpu žmonių naikinimo technika, kuriama tų pačių žmonių, vis tobulėjo, ir Kauno tvirtovė gynybos požiūriu gana greit suseno. Caras, kad ir Maskvoje gyvendamas, rūpinosi savo saugumu, todėl pasirašė naują potvarkį, pagal kurį Kauno tvirtovė buvo numatyta tvarkyti ir išplėsti: pastatyti dar dvylika fortų ir devynis atsparos punktus, nauju žiedu apsupti senuosius įtvirtinimus. 1909 metais buvo baigtas Devintasis fortas. Pirmojo pasaulinio karo išvakarėse čia dirbta su užmoju, vis dar tikint aukšta ir stora mūro siena apsiginti nuo pavojaus. Bet prieš karius prie Kauno tvirtovės sugaišo vos vienuolika dienų. 1915 metų rugpjūčio 18 dieną generolas V. Grigorjevas pasitraukė,

spėjęs susprogdinti tik Aštuntojo forto centrinį parako sandėlį...

Kauno tvirtovė užima daugiau nei dvidešimt penkis kvadratinis kilometrų. Turint galvoje, kad statyta buvo karo reikmėms, o tai reiškia - labai gerai, Kauno tvirtovė yra didelis turtas, kuris protingai eksploatuojamas galėtų būti labai vertingas. Deja, pasirodo, kad prie to turto sunku prieiti, nes nuo Pirmojo pasaulinio karo pabaigos nė viena valdžia šito turto nesaugojo, netyrinėjo, netvarkė. Antano Smetonos laikais viename forte buvo sunkių darbų kalėjimas, kitame - remontuojama karo technika. Vokiečių okupacijos laikais čia buvo internuoti lenkų karininkai, buvo žudomi okupuotų kraštų žmonės, kurių tragiška žūtis bent iš dalies pagerbta Devintajame forte.

Sovietų laikais kauniečiai vėl tapo savotiškais karo pramonės įkaitais. Penktajame forte buvo įrengta zenitinė baterija, turėjusi saugoti... elektrinę ir kitus svarbius miesto statinius. Vėliau iš Vokietijos čia kaip į tarpinę stotį buvo atvežta vadinamųjų SS tipo raketų. Kas šiandien galėtų atsakyti, ar tuose paslaptinguose konteineriuose būta branduolinių galvutėlių, ar ne? Ar visas šis pavojingas krov-

nys iš tikrųjų čia buvo sustojęs tik kaip tarpinėje stotyje? Abejonių kyla ne todėl, kad būčiau pernelyg įtari. Tuo abejoja ir Kauno tvirtovių ekspertas Edmundas Kochanas, galintis paliudyti, kaip atrodė šeštasis fortas, kai iš ten 1984 metais išėjo sovietų kariai. Mat gyveno netoliese ir matė, kaip pievoje buvo išmėtyta minosvaidžių prištankinių ir kovinių minų, o šachtiniai šuliniai vos ne iki kraštų užversti granatsvaidžiais. Trauk iš sąvartyno, užtaisų ir... Vaidiškams čia buvo tokia palaima, kad nepažiūrėję net sunku prisiminti. Jie netrukdomi galėjo rinkti pilnas kulkosvaidžių juostas šaudmenų, šovinius, drąsesnėji, tvirtesnię galėjo susigundyti ir aviacijos bombomis, artilerijos sviediniais... Tada pirmą kartą ir prabilta apie Kauno tvirtovės tyrimus. Iš Maskvos buvo atvykęs savo valia Igoris Kostiuokovas, pats čia tarnavęs kadaise, pats surinkęs grupę entuziastų. Bet geras sumanymas žlugo, nes vyrai, dirbdami be jokių apsaugos priemonių, gana padirikai, apsinuodijo ir ilgą laiką gydėsi karo ligoninėje, o ten, kaip sakoma, nebuvo nustatyta ligos priežasties. Gal tai būta kokių cheminių medžiagų, apie kurias tais laikais dar ne-

norėta viešai kalbėti? Gal tai buvo caro kariuomenės palikimas? Gal tiesiog radiacijos padariniai? Ekspertai nustatė, kad būtent šeštajame forte pati didžiausia radiacija. Tik kas ją skleidžia - per vieną dieną neatsakysi.

Kad būtų galima nuosekliai imtis darbo, pirma reikia išvalyti prieigas, nuleisti vandenį, tada jau žingsnis po žingsnio, apsisėmus specialiais drabužiais, su specialia įranga žengti šimto metų senumo karo strategų takais. Čia kauniečiams pasiūmė pagelbėti draudimo išminavimo paklos specialistai. Pasak firmos WBU vadovo Franco Hartmano, Kauno tvirtovė (ir ne tik ji) yra tikra parako statinė. Sovietų poligonai tiek Vokietijoje, tiek Lietuvoje buvo vienodai tvarkomi - išdegtos žemės principu. Bet vokiečiai bent turi technikos ir žmonių, galinčių su ta technika dirbti pavojingose vietose. O lietuviai lenda į pragarą nuogi, nors suvokia, kad gali sudegti ne tik patys, bet ir šalia esantys gyvenamieji rajonai. Juk šilainiai visai šalia Aštuntojo forto, net šiukšlių ir atliekų toli nešti nereikia, tad verčia į šio forto griovius, šulinius, šachtas. Čia ir vaikai susiranda sau pramogų. Ir niekas nesusimąsto, kaip tai pavojinga.

Du mėnesius vokiečiai savo lėšomis, naudodami savo prietaisus dirbo atsakingą darbą. Tikrinant ventiliacijos drenažo kanalus ir kitokias angas aptikta aviacijos bombų, artilerijos sviedinių, garsiųjų "katių", net Pirmojo pasaulinio karo sviedinių... Kad būtų lengviau ir paprasčiau prieiti, ekskavatorius iškasė kanalą, ir vando šiek tiek atslūgo, bet ne visose šachtose. Matyt, esama tam tikros sistemos, kurios kol kas išminuotojai nežino. Dabar Kauno tvirtovėje iš pažiūros ramu. Tik benamiai čia ieško prieglobsčio, firmos laiko savo prekes čia įsirengtuose sandėliuose. Tačiau niekas nėra tikras, jog kurią dieną tie sandėliai neišlėks į orą...

Vokiečiai, pernai visą mėnesį mokę Lietuvos, Latvijos ir Estijos karininkus Drezdene, šiandien siūlo steigti išminuotojų mokyklą Lietuvoje, rasti lėšų Kauno tvirtovei iširti, padaryti ją saugia ir naudinga visuomenei. Juk tai šimtamečiai mūrai! Kauno miesto valdžia, atrodo, šitam pritaria, bet pinigų neturi. Buvo prašyta trijų milijonų. Tvirtinant 1995 metų biudžetą ir apie tai užsiminus Seime nuskambėjo žodžiai: kam mėti pinigų į vandenį...

Salomėja Čičiškina

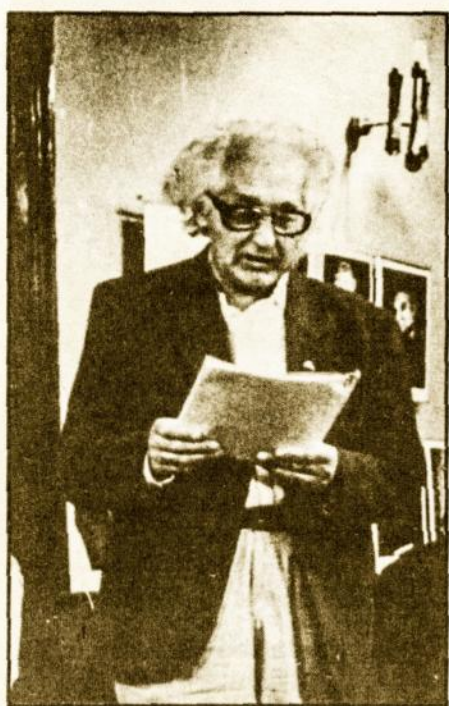
Šviesioji vaivorykštė virš vandenų

Rašytojų klube pagerbtas geriausios metų knygos laureatas

"Žuvėdros - tai mokslus išėjusios kuosos" - pradėjo vieną savo eilėraščių ketvirtasis Rašytojų sąjungos (RS) laureatas poetas Henrikas Algis Čigriejus. Paskui jis skaitė apie sidabrinės kiele, dainuojančias nuotykių dainas, apie žvirblėlio alų, apie nežinia kur vėjo nuneštą boružę, apie labai drąsų brolelį žvirblį, geriantį iš vieškelio balutės, apie įkryjusį žliaugą lietų, apie minkšto šunkelio vėžę ir dryžę, apie baltą druskos žiupsnelį, kruopelę medaus ant mėnėsienos ragaišio. Ir nepapeikė nei usnies, nei dilgėlės, radęs joms pagailos ir dainos žodį. Paukščiai, gyvuliai ir vabaliukai, broliai dobilai, olandiški debesys ir olandiškos karvės, laimingai raudonas šermukšnis ir per baltąjį sniegą šlubuojantis katinas - tai mažiulytė dalis to pasaulio, kuris, nors ir neretai tragiškas, sklindinas grožio ir ramybės ir kuris atspindi Henriko Čigriejaus kūryboje. Tokios poezijos ne taip jau apstu šiais laikais tarp žemiško ir kosminio siaubo riauiojimų, tarp įmančių ir ižūlių posmų.

Henrikas Čigriejus - bene 5 poezijos knygų autorius, jau pirmuoju eilėraščių rinkiniu "Metų šviesos" (1971 m.) atkreipė kritikų, o ypač skaitytojų dėmesį ir pelnė meilę savo ramia byla, patraukliu tonu, mokačiu supoenti patį kasdieniškiausią mus supančio pasaulio reiškinių, pačių skruzdėliškiausių jo gyvastį. Nors jis visai negaili ir plevėsu bei rėksniu, priešin gybių sklindinos minios, jos pavydo ir godulio.

Pradėdamas premijos įteikimo iškilmės Rašytojų klube, naujasis RS pirmininkas V. Sventickas apibūdino laureatą H. Čigriejų (iki jo laureatais buvo prozininkai L. Gutasakas ir J. Kunčinas bei poetas A. A. Jonynas) kaip tylos, giedros, meilės ir - su išlygomis - kančios poetą, sejančią gėrio ir

Henrikas Algis Čigriejus skaito kūrybą Rašytojų klube.
Algimanto Žižiūno nuotr.

grožio grūdus. Šią jo mintį papildė ir pagilino kritikas K. Nastopka, poetai A. Baltakis ir K. Platelis (pastarasis vadovavo premijos komitetui ir visam vakarui), H. Čigriejaus studijų draugas-prozininkas V. Dautartas, publicistai L. Jakimavičius ir R. Sadauskas. Jie negailėjo gerų žodžių ketvirtajam laureatui, o Rašytojų leidyklos vadovas V. Akelis papildė savo žodžius dovanomis, nepamiršęs ir gero vyno. Visi kalbėjusieji patvirtino, kad komisija, kurią sudarė tokie autoritetai kaip J. Avyžius, J. Aputis, V. Rubavičius, A. Mikuta, o vadovavo minėtasis K. Platelis, neapsirinko išrinkdami geriausią metų knygą, patvirtino laureato žodžius, kad lakštingala - tai yra konservatoriją baigęs žvirblis.

kides-namelius, beje, visi jie yra skirtingi, noriai perka salono lankytojai. Universaliausia metų autore tapo juostų audėja ir verbių kūrėja varėniškė Lazarevičienė.

Kadangi "Sauluvos" direktorius A. Juknevičius sakėsi nemanąs, jog šis salonas yra eilinė parduotuvė, todėl į 3-įjį metinių paminėjimą ir išdrįsęs pakviesti žinomus akustinės muzikos atlikėjus. Vakara vedė tarptautinio folkloro festivalio "Griežinė" siela, muzikantas ir kompozitorius A. Klova. Prie lietuviško folkloro puikiai derėjo dūdmaišininko iš Anglijos K. Tilberio atliekamos angliškos melodijos bei originaliojo avangardisto M. Litvinskio atliekamos "Mistinės giesmės". Beje, šiedu užsieniečiai puikiai kalba lietuviškai.

Gražus lietuvių vakaras Varšuvoje

Varšuvoje Lietuvos generalinio konsulato patalpose Naujųjų metų proga gausiai buvo susirinkę Lenkijos sostinėje gyvenantys ir dirbantys lietuviai. Juos pasveikino Lietuvos nepaprastasis ir įgaliojasis ambasadorius Lenkijoje Antanas Valionis, iš Punsko atvykęs Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas Sigitas Parancevičius.

Vakaro sėkmę lėmė kauniečių folkloro ansamblio "Blezdinga" pasirodymas. Mūsų dienomis nedažnai tenka susidurti su tokia meile ir pasiaukojimu, kokį parodė žinomos lietuviškų dainų atlikėjos Veronikos Povilionienės vadovaujamas nedidelis kolektyvas: dvi naktys kelyje ir nemokamas koncertas tautiečiams iki vėlyvo vakaro.

Ne tik daugelis vaikučių, bet ir suaugusiųjų pirmą kartą matė kai kuriuos lietuviškus muzikos instrumentus, klausėsi iš senovės glūdumos atkeliavusių dainų. Pirmą kartą po daugelio metų ne vienas vakaro dalyvis galėjo sušokti lietuvišką polką ar suktinį. "Tai buvo nepakartojamas vakaras", - sakė Varšuvos lietuvių

Paklausykite:
Šarkos irgi pelėdos... Kai Kristijonas Didysis
Imeistravo jo plunksnom į jas po lietuvišką širdį.

Dienom ir naktim jos jau mūsų. Aidėkit iš džiaugsmo beržyhai! Aidėkit kvepėkit ir amžino poilsio lentos. - -

Arba:
Ar ne mūsų ten motina ėjo, didesnė šiek tiek už ražieną?
Ėjo per aštrųjį lauką su mazgeliais - nešė vaistų seneliui.

Nešė ryšely ir dieną vaikystės, pašėliškai gražią ir trapią.

Ir bijojo šunų. O šuva šuniui sakė:

Gulkim tyčia ant letenų, tyčia akis ausimis apsikloję.

Teprašina sau vaikas, labiau nei kitam vaikui skauda,

Labiau nei kitam jam voratinkliai gaudūs,

Didumo kaip visas pasaulis jam rudenio laukas.

Tokių nuostabių, tylių ir imlių žodžių, tokių nuostabių saulėtų poezijos sklindina visa premija vainikuotoji H. Čigriejaus knyga "Po laiko juokas - vėlyva metų". Beje, kaip ištikimas biržėnas iš Vidugirio, poetas neniekina ir gero miežių alaus, yra ir jam ne vienas skambų posmą paskyręs. Visa jo poezija - tai šviesioji vaivorykštė virš vandenų!

Ši vienintelė kol kas Rašytojų sąjungos skiniama ir per Tris Karalius tradiciškai įteikiama premija apibūdinama 20 mįslingų MGL (minimalus gyvenimo lygis - ELR), o jeigu žmoniškai - tai 1100 Lt.

Graži poezija, gražūs žodžiai Trijų Karalių dieną skambėjo Rašytojų sąjungos klube. Jauki tyla ir kvapni šiluma gaubė senąsias jo sienas.

Petras Keidošius

kunigas Robertas Furmanas, pranešė Eltos korespondentas.

Lietuvos orkestras - Portugalijoje

Portugalijoje gastroliuoja Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, vadovaujamas Juozo Domarko. Šios šalies sostinėje Lietuvos kolektyvas sausio 6 d. koncertavo kartu su garsioju violončelistu Mstislavu Rostropovičiumi. Skambėjo Antonino Dvoržako koncertas violončelei ir orkestrui bei Sergejaus Rachmaninovo 1-oji simfonija, pranešė ELTA.

Kaziui Borutai skirta paroda

Lietuvos Mokslų Akademijos bibliotekoje Vilniuje veikia paroda, skirta lietuvių rašytojo, poeto, vertėjo Kazio Borutos 90-mečiui. Stenduose - K. Borutos rašytos knygos, jo nuotraukos, straipsniai apie jį ir jo kūrybą, jo verstos knygos ir užsienio kalbomis išleisti paties rašytojo kūriniai, įvairūs dokumentai. Medžiaga paimta iš Mokslų Akademijos bei šeimos archyvų.

Disertacija apie pasipriešinimą apginta Romoje

Valstybiniame Romos universitete "La Sapienza" ambasadoriaus Kazio Lozoraičio duktė Daina Lozoraitytė apgynė istorijos mokslų daktaro disertaciją "Ginkluota rezistencija Lietuvoje 1944-1953 metais". Disertacija parengta remiantis archyvine medžiaga, saugoma Romoje ir Lietuvoje. Disertantė parodo lietuviškosios antisovietinės rezistencijos specifiką, lygindama ją su kitų Europos kraštų, pirmiausia Italijos ir Prancūzijos, antinacine rezistencija. Mokslinė taryba įvertino Dainos Lozoraitytės darbą "Summa cum laude" - aukščiausiu akademinu įvertinimu.

Atsiusta paminėti

Naujas baltų kalbų vadovėlis

1994 m. žymi leidykla Langenscheidt, viena svarbiausių Vokietijoje, išleido kruopščiai paruoštą veikalą apie baltų kalbas (*Die baltischen Sprachen*, 416 psl.). Kolektyvinio darbo autoriai yra E. J. Bukevičiūtė, R. Eckert, F. Hinze.

Knygos dėmesio centre - sinchroninis lietuvių ir latvių kalbų aprašymas. Naujausia mokslinė literatūra, ypač lietuvių ir latvių kalba, paminė-

ta ir panaudota.

Trumpai charakterizuota senoji prūsų kalba, išnykusi XVIII a. Taip pat pridedama reikalinga informacija apie Pabaltijo istoriją ir apie baltistiką kaip kalbotyros atskirą šaką apskritai.

Tai visiškai geras ir naudingas vadovėlis.

Alfred Bammesberger
Vokietija

"Vilnius" prakalbo angliškai

Neseniai pasirodė pirmasis žurnalo "Vilnius" numeris anglų kalba.

Ta proga galima prisiminti, kad nuo 1978 m. Vilniuje rusų kalba eina literatūrinis žurnalas, anuomet išaukęs iš neperiodinio almanacho. Iki 1989 m. rugpjūčio jis vadinosi Litva literatūrinė ("Literatūrinė Lietuva"), bet prasidėjus atgimimui ir sekdamas anuometinę madą persikrikštijo į "Vilnių", toliau leidžiamą rusų kalba.

Ir štai naujiena: "Vilnius" prakalbo angliškai. Jis turi paantraštę - *Lietuvos rašytojų sąjungos žurnalas* (*Magazine of the Lithuanian Writers' Union*). Po įžanginio V. Martinkaus, buvusio Rašytojų sąjungos pirmininko, žodžio, kuriuo apibūdinama žurnalo reikšmė ir paskirtis, spausdinamas nemirtingasis A. Baranausko "Anykščių šilelis", Peterio Tampesto, prieš 10 metų mirusio lietuvių literatūros bičiulio ir vertėjo, pavadintas "The Anykščiai Grove". Greta duodama ir lietuviškas poemos tekstas. Pokalbiu su poetu S. Geda prozininkas ir dramaturgas S. Šaltenis supažindina anglakalbius skaitytojus su šiuo nemirtingu, seniai klasika tapusiu lietuvių poezijos šedevru.

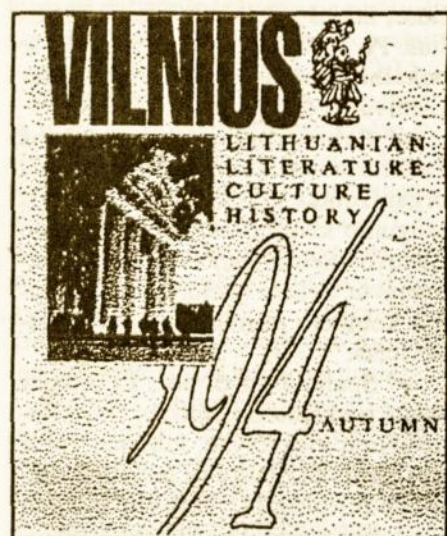
Dabartinei lietuvių poezijai naujagimio puslapiuose atstovauja Just. Marcinkevičius, J. Vaičiūnaitė ir S. Geda. Kiekvienas jų, išskyrus S. Gedą, pristatomas atskiru straipsniu ar pokalbiu. Apie išeivijos literatūrą rašo daktaras V. Kubilius. Spausdinamas neseniai mirusios pasaulinio garso mokslininkės M. Gimbutas (Gimbutienės) straipsnis "Cosmogonical

and Cosmological Image". Pateikta R. Granausko apysaka "Jaučio aukojimas". Tą kūrinių išvertė I. Geniušienė. Išspausdinta ir nedidelė anotacija, supažindinanti skaitytoją su autoriu ir jo kūryba.

Radio žurnalistas R. Juozapavičius kalbasi su įžymiuoju išeivijos kino menininku ir poetu Jonu Meku. Po rubrika "Teatras" su plačiai žinomu lietuvių režisieriaus E. Nekrošiaus veikla ir kūryba supažindina žurnalistas V. Vasiliauskas.

Pokalbiu su buvusiu Rašytojų sąjungos valdybos sekretorium, o dabar pirmininku V. Sventicku pateikia "Vilniaus" žurnalo vyr. redaktorius E. Matviekas. Visą angliškąjį "Vilnių" tvarkė ir redagavo vertėjas A. Danielius. Jis, beje, išvertė ir S. Gedos eilėraščius.

Petras Girdenis

Uždrausta sugrąžinti senuosius vietovardžius

Rusijos valstybės dūma uždraudė grąžinti senuosius vietovardžius Kaliningrado srityje. Ji patvirtino Vladimiro Žirinovskio vadovaujamos nacionalistinės Rusijos liberalų demokratų partijos frakcijos pasiūlymą. Šiai partijai atstovaujantis deputatas K. Panfiorovas šį pasiūlymą

motyvavo tuo, kad Kaliningrado sritis - tai Rusijos dalis, o senieji pavadinimai - tai praeitis. V. Žirinovskio partija pateikė šį pasiūlymą todėl, kad pastaruoju metu Kaliningrado srityje buvo mėginimų grąžinti senuosius vietovardžius, pranešė ELTA.

GUNNEL TRAVEL SERVICE LTD

Siūlo šias paslaugas:

parūpina bilietus kelionėms lėktuvais, laivais, užsako viešbučius.

Organizuojami skrydžiai iš Londono į Vilnių ir atgal:

pirmadieniais trečiadieniais ir šeštadieniais.

Visi skrydžiai - iš Heathrow.

Bilieto kaina - £285.

Skandinavijos Avia Sistema (SAS) kasdien (išskyrus sekmadienius) organizuoja skrydžius iš Mančesterio (per Kopenhagą) į Vilnių ir atgal.

Bilieto kaina - £320.

Dėl smulkesnės informacijos kreiptis:

Gunnel Travel Service LTD
Hayling Cottage Stratford St. Mary
Colchester Essex CO7 6JW
Tel (+44-206) 322033
Fax (+44-206) 322352

Užs. 784

Šventė "Sauluvoje"

Vilniuje, Pilies gatvėje, buvusioje universiteto sporto salėje, įsikūręs salonas "Sauluva" atšventė savo trečiąjį gimtadienį. Salono idėja prasi-dėjo nuo verbų, o vėliau sumanyta prekiauti ir kitais liaudiško meno dirbiniais. Čia dažnai užsuka vilniečiai ir turistai. Jei nenusipirkti, tai bent pasigrožėti.

"Sauluva" apdovanojo du metų autorius. Populiariausioju pripažintas panevėžietis keramikas Virginijus Puslys. Jo sukurtas keramikines žva-

Prancūzijos padangėje

Iš Paryžiaus docentas **Laurynas Skūpas**, dirbantis Rytų kalbų ir civilizacijos institute, atsiuntė Prancūzijos lietuvių bendruomenės (PLB) gyvenimo 1994 metais apžvalgą. Apie kai kuriuos įvykius "EL" esame rašę plačiau (daugiausia L. Skūpo dėka), bet, manome, verta trumpai prisiminti.

✓ Prancūzijos lietuvių bendruomenė (PLB) 8, av. Cesar Caire 75008 Paris, tel. (1)42-93-04-88 kas šešeri metai renka savo pirmininką ir valdybą. Kadangi buvęs ilgametis pirmininkas p. R. Bačkys pernai paskirtas Lietuvos Respublikos ambasadoriumi Prancūzijoje, tai į jo vietą PLB pirmininku 1994 m. spalio 9 d. posėdyje išrinktas p. Perkūnas Liutkus. Valdybos pirmininkė - ponja Karolina Paliulis. Valdybą papildė ponja Ugnė Karvelis bei ponios Alina Blachas ir Alina Jaquet.

Gruodžio 2 d. posėdyje valdybos sekretoriumi išrinktas p. Michel Pagnier-Jokubauskis, o vicepirmininkais tapo ponja Mūza Rubackytė ir p. Jean-Christophe Mončys.

✓ 1994 m. birželio 19 d. Villeurbanne mieste (prie Lijono) kun. J. Petrošius laikė šv. Mišias, kuriose dalyvavo Lijono lietuviai ir dešimt mūsų tautiečių - stažuotojų iš Vilniaus.

✓ 1994 m. rugpjūčio 14 d. Vieux-Thann'o mieste lietuviai ir Lietuvos draugai alzasiečiai dalyvavo šv. Mišiose, kurias celebravo kun. J. Petrošius. Po Mišių įvyko bendri pietūs ir pokalbis apie asociacijos "Alzasas-Lietuva" veiklą.

✓ Pernai spalio 17 d. Europos Parlamentinės Asamblėjos iniciatyva organizuotas kolokviumas Europos saugumo klausimais. Jame dalyvavo Lietuvos Seimo kancleris p. N. Germanas ir Seimo nacionalinio saugumo komiteto pirmininkas p. V. Petkevičius.

✓ Spalio 7-14 d. doc. L. Skūpas skaitė paskaitas Solemo šv. Petro Benediktinų vienuolyne, kuriame yra ir trys lietuviai. Paskaitų tematika: lietuvių mitologija, lietuvių nacijos susiformavimas, krikščionybė Lietuvoje ir bažnyčios persekiojimas sovietų laikais.

✓ Lygiai prieš metus įsisteigė Lietuvos jaunimo sambūris Prancūzijoje (LJSP). Įvyko penki jaunimo susitikimai, kurių svečiais buvo kun. J. Petrošius, PLB vadovai, artistai. Persikėlus į Tulūzą LJSP pirmininkui ir įkūrėjui R. Muleikai, šias pareigas dabar eina A. Stančikas. Telefonas Paryžiuje: (1) 46-74-62-90.

✓ Kun. Paul Rambert, sėkmingai studijavęs lietuvių kalbą Paryžiaus Rytų kalbų ir civilizacijos institute, pernai spalio mėn. atvyko nuolatiniam darbui į Vilnių. Šiuo metu jis yra šv.

Jokūbo ligoninės dvasios tėvas, kasdien laiką šv. Mišias lietuviškai.

✓ Pernai spalio 17 d. prasidėjo nauji mokslo metai Paryžiaus Rytų kalbų ir civilizacijos institute. Lietuvių kalbą ten studijuoja 17 studentų. Dėstytojai doc. L. Skūpas ir prof. M. Chicouene. Tel.: (1) 42-70-70-40.

✓ Nuo spalio mėn. Dijon'o universitete rusų kalbą dėsto Vilniaus universiteto docentas M. Kudriavcevas. Jis tenai suorganizavo ir nedidelę lietuvių kalbos mylėtojų grupelę.

✓ Spalio 25-26 d. į Paryžių UNESCO generalinio direktoriaus Frederico Mayor kvietimu buvo atvykę Lietuvos prezidentas A. Brazauskas. Jis taip pat susitiko su Prancūzijos prezidentu F. Mitterrand, premjeru R. Balladur bei su PLB aktyvistais.

✓ Lapkričio 5-6 d. Rond-Point Renaud-Barrault teatre įvyko tarptautinis intelektualų-kultūros veikėjų seminaras, skirtas Berlyno sienos nugriovimo penkmečiui pažymėti. Jame dalyvavo ir Lietuvos delegacija. Jos vadovas prof. V. Landsbergis pasakė kalbą.

✓ Lapkričio 13 d. šv. Pranciškaus Asyziečio Bažnyčios kriptoje (Paryžius) doc. L. Skūpas surengė nedidelę konferenciją "Lietuva iš paukščio skrydžio". Dalyvavo apie 150 žmonių. Konferencijos reziumė atspausdinta pranciškonų leidinyje "Asyžo šviesa" ("Lumière d'Assise"). Apie tai pranešė ir religinių laidų "Radio Notre-Dame" radijas.

✓ Lapkričio 21 d. Ateities forumas ir K. Adenauerio fondas surengė kolokviumą "Veikime Taikos ir Europos saugumo labui". Jame dalyvavo prof. R. Pavilionis, Vilniaus universiteto rektorius, ir Lietuvos Seimo kancleris N. Germanas.

✓ Lapkričio 24-30 d. dvidešimt Lietuvos įmonių vadovų stažavosi Prancūzijos gamyklose.

✓ Lapkričio 28 d. eilinėje Europos Parlamento asamblėjos sesijoje dalyvavo Lietuvos Seimo nariai A. Gričius ir A. Saudargas, buvęs užsienio reikalų ministras.

✓ Nuo spalio mėn. Luvro muziejaus spaudos kioske parduojamas "Lietuvos aidas". Kaina - 5 frankai.

Kiti renginiai ir įvykiai

✓ Pianistė Mūza Rubackytė skambino įvairiuose vasaros festivaluose. Jos paruošti Europos konservatorijos studentai laimėjo ne vieną tarptautinį konkursą.

✓ Jauna pianistė iš Vilniaus Ieva Panomariovaitė tarptautiniame konkurse Marselyje laimėjo ketvirtą vietą.

✓ Lietuvos muzikos akademijos docentė B. Vainiūnaitė surengė koncertą Saint-Merri bažnyčioje Paryžiuje.

Doc. Laurynas Skūpas

Širdis širdžiai atliepia

Angelės Gubanovos ir jos vaikų džiaugsmo akimirka, kai vilčių išsipildymo metas, regis, taip artai.

Garbusis skaitytojai, išsižiūrėk į šioje nuotraukoje įamžintus veidus. Kokia šiluma spinduliuoja kiekvieno žvilgsnis! Stebuklas jau įvyko, bet, ko gero, nei šeštokėlis Antaniukas, nei aštuntokas Aleksandras, nei vienuoliktokė Ieva, nei jų mieloji mamytė Angelė dar netiki tuo, todėl tokie lyg ir nustebę, lyg ir sutrikę barono von Fürstenbergio, Maltos ordino ambasadoriaus, akivaizdoje, kai šis vykdė gerų žmonių iš Hamburgo valią, - perduoda voką su 3000 markių, kad visa gausi Angelės Gubanovos šeima galėtų persikelti iš Šiaurės Kaukazo į Lietuvą...

Sutikite, jog 3000 markių - nemaži pinigai net vokiečiams. Tai idomu, kas ir kaip perdavė žinią į kitus kraštus, kad Lietuvių namų vidurinėje mokykloje Vilniuje mokosi net keturi vienos šeimos iš Šiaurės Kaukazo vaikai. Dar trys gyvena kartu su tėvais, jau prastę, patys dirbo, rūpinosi jaunėliais. Darnią šeimą labiau sutelkė bailsi netektis - žuvo tėtis, kalnų slidinėjimo instruktorius. Stovykloje jis laukė turistų, kuriuos atskraidino sraigtasparniui. Oro bangos sukėlė sniego griūtį ir... nusinešė žmogų.

Visos paieškos buvo veltui. Tik pavasarį meškos parodė, kur ieškoti... O gyvenimas nesustojo nė minutei. Per tą laiką Elenutė baigė dvyliką klasę ir išvažiavo į Vokietiją pagal tarptautinę Au-Pair programą. Per tą laiką Hamburge labdara užsiimančios vokiečiai, pirmiausia ponja Dagmar Ročys, visokeriopai talkinanti Vytauto Landsbergio fondui, įkūrė visuomeninį judėjimą "Draugystės tiltas". Jis atvedė į ponios Dagmar namus ne vieną jautrios širdies žmogų. Tarp jų yra Marija Richter, Roza Marie Winter, sutuoktiniai Zahn... Brolis - seserį, sesuo - brolių, kaimynas - kaimyną, pažįstamas - pažįstamą. Taip ir traukia vienas kitą geros valios labui. Ne kartą rašyta spaudoje, rodyta per televiziją ir apie Lietuvos tremtinių likimus, ir apie Lietuvių namus, kuriuose mokosi lietuvių iš įvairių kraštų sugrįžtantys vaikai. Išgirdę apie tai, vokiečiai susidomėjo, kuo galėtų padėti. Netrukus Lietuvon atvyko lyg ir kokie žvalgai.

Živilija Šimelevičienė, vokiečių kalbos mokytoja, kartu su Roza Marie Winter, be galo miela, jūdra, septyniadešimt šešerių metų psichologi-

jos specialistė, surengė vaikams atvirą pamoką, kurioje viešnia kalbėjo apie viską: karą, kuris skaudžiai paženklino jos šeimą, politiką, kuri yra bjauri, nesvarbu, kokios būtų spalvos - raudonos ar rudos, artimo meilę, kuri padeda išgyventi pačias sunkiausias negandas... Visą savaitę ponja Winter bendravo su Lietuvių namų auklėtiniais kaip tikra geroji dvasia, kiekvienam galvelę paglostydama, kiekvieną priklaudama prie savęs. Tai ji įtraukė labdaron ir savo brolių, ir brolienę. Pagal mokyklos rekomendacijas, ši šeima dabar globoja net penkis vaikučius. O sutuoktiniai Zahn iš viso būrio išsirinko mergytę, kuriai iš tiesų labiausiai reikia paramos.

Ponja Marita Richter, medicinos sesuo, taip pat atvažiavo pasižiūrėti, kas per mokykla tie Lietuvių namai, pasidomėti, kokia čia padėtis ir kaip viskas iš arti atrodo. Viešnia klausėsi lietuvių, pasakojo apie save. Tada ji ir išgirdo apie Gubanovų šeimą.

- Yra galimybė paskelbti apie juos laikraštyje, - pasakė ponja Richter.

- Būtų nuostabu! - pasidžiaugė Živilija Šimelevičienė, nuolat būnanti su svečiais kaip vertėja. Tai ji smulkiai aprašė Gubanovų šeimą, pasiuntė tą laišką į Vokietiją, o tada iniciatyvos ėmėsi ponja Richter. Atsiliepė pavieniai žmonės ir organizacijos. Taip buvo surinkta visa pinigų suma, kurią "Draugystės tilto" vardu ir paprašė įteikti poniai Angelei per Maltos ordino ambasadorių.

Tuo tarpu "Draugystės tiltas", glaudžiai susietas su Vytauto Landsbergio fondu, jau rengia kitą akciją. Sausio pabaigoje turėtų įvykti labdaringos koncertas, kuriame dalyvauti mielai sutiko Jūratė Landsbergytė ir Ženė Kruzikaitė. Surinkti pinigai bus skirti iš tremties į Lietuvą grįžtančioms šeimoms paremti. Lietuvių namus globoja ir Hamburgo LION klubas, atradęs lietuvių taip pat per poniją Richter.

"Draugystės tiltu" į Lietuvą jau atėjo geravalių vokiečių, kurie ėmėsi vieną ar kitą paremti per penkiasdešimt Lietuvių namų auklėtinių.

Salomėja Čičiškina

Miuncheno "Žinios": apie tautiečius Vokietijoje

"EL" redakcija šią savaitę gavo ketvirtąjį, paskutinį pernai metais, Miuncheno lietuvių apylinkės valdybos "Žinių" numerį. Pirminis, antrasis biuletenio puslapiai skirti Kalėdoms. Juose pasakojama apie gražiausią kalėdinę giesmę "Tyli naktis, šventa naktis", sukurtą 1818 m. Austrijoje, o vėliau išpopuliarėjusią Europoje, JAV ir net Japonijoje. Biuletenyje rašoma, jog malonu būtų išgirsti lietuvių muzikų pasisakymą apie šios giesmės atkeliavimą į Lietuvą.

Ketvirtame skelbimų puslapyje pranešama, kad ilgametis Miuncheno lietuvių bendruomenės, apylinkės valdybos bei Vokietijos krašto lietuvių bendruomenės tarybos narys dr. Saulius Girmius gruodžio pabaigoje išsikėlė darbui į Pragę. Nuo šių metų "Laisvosios Europos radijas" bus transliuojamas iš Čekijos sostinės, kur ir persikėlė radijo darbuotojai, vienas pirmųjų tarp jų - S. Girmius.

Trečiajame puslapyje sutinkame įdomią žinutę apie Miuncheną apsi-

lankiusią Čėčėnijos spaudos atstovę, šiuo metu dirbančią Lietuvoje, bei kartu su ja į Vokietiją dėl Čėčėnijos reikalų atvykusį Lietuvos parlamento deputatą Algirdą Endriukaitį (asmeninį Dž. Dudajevą draugą - ELI). Viešėjęs deputatas yra Seime sudarytos specialios komisijos Čėčėnijai jos nepriklausomybės kovoje paremti pirmininkas. Svečiai susitiko su Miuncheno lietuvių, domėjosi jų gyvenimu ir problemomis, pasakojo apie Lietuvos padėtį, atsakė į klausimus.

Biuletenyje yra ir p. Mykolo Drungos pateikta spaudos apžvalga apie pernai lapkričio 27-ąją Kauno valstybinio choro ir Lietuvos kamerinio orkestro koncertą. Vadovaujami dirigento lordo Yehudi Menuhino, Lietuvos kolektyvai su įvairiausių solistų kvartetu prašmatniausioje miesto salėje Gaiteig atliko lenkų režisieriaus R. Peryd inscenuotą Hendelio oratoriją "Mesijas". Apie šį tarptautinį meno įvykį atsiliepė ir Miuncheno spauda, beje, ne vien tei-

giamai. "Munchner Merkur" recenzentas kritiškai vertino pastatymą, kai kurios scenos kritikui atrodė kaip "erzinantis lenkiškos katalikybės vaizdelis". Jo nuomone, Kauno choras - igudės, nors ir netobulas, tačiau choristų giedamo angliško teksto tarimas buvo beveik nesuprantamas. Lietuvos kamerinį orkestrą recenzentas įvertino tik taip, jog jis grojo "kompetentingai". Solo partiją atlikus lietuvių Algirdą Janutą jis tik paminėjo. Dienraščio "Abendzeitung" kritikas V. Boseris, beje, pasižymintis reiklumu, mano priešingai. Jis rašo, jog renginio muzikinį nugarkaulį sudarė lietuviškas Kauno valstybinis choras, kurį recenzentas vadina tiesiog puikiu. Choras giedodavo nuostabiai lanksčiai, apvaliai, vientisai, perteikia kritiko žodžius "Žinios". V. Boseris giria ir Lietuvos kamerinį orkestrą, kuris esąs "pasakiškas". Visi solistai, išskyrus austrą, savo uždavinį atliko gerai, teigia kritikas.

ELI

ROCHDALE TRAVEL CENTRE

Specialist Eastern European Travel

Kelionė į Vilnių (Lietuva)
iš Londono ir Mančesterio.

Kainos nuo £225.

Dėl smulkesnės informacijos kreiptis:

ROCHDALE TRAVEL CENTRE

Tel 0706 868765

Britai nebenori terliotis su karo laikų bylomis

Trejus metus trukęs asmenų, įtariamų įvykdžius nusikaltimu bendradarbiaujant su naciais, bylų tyrimas bus nutrauktas, ir abejotina, ar jos bus toliau nagrinėjamos, neseniai pranešė laikraštis "Daily Telegraph".

Tyrimui buvo išleista daugiau nei 5 milijonai svarų (7,5 milijono dolerių). Kovo mėnesį turėtų baigtis Vidaus reikalų ministerijos pinigai, skirti policijos specialios karo nusikaltimų padalinio ir Scotland Jardo istorikų darbui finansuoti, ir mažai ti-

kėtina, jog šiam tikslui bus skirta daugiau lėšų.

Karališkoji prokuratūra šiuo metu nagrinėja tris bylas, kurių laimėjimo teisme galimybė vertinama penkiasdešimčia procentų. Bet, anot "Daily Telegraph", abejotina, ar kuri nors byla pasieks teismą, nors galutinį sprendimą turi priimti generalinis prokuroras seras Nicholas Lyell.

Jei visos trys bylos bus nutrauktos, džiaugsis tie, kurie įnirtingai priešinosi 1991 m. šalyje priimtam

Karo nusikaltimų aktui, tačiau nusi-vils tie, kurie siekia, kad po Antrojo pasaulinio karo Didžiojoje Britanijoje atvykę karo nusikaltimais įtariamai asmenys stotų prieš teismą.

Daugelis vyresnio amžiaus politikų, ypač turinčių karo metų patirtį, griežtai nepritarė įstatymų taikymui atgaline tvarka. Jie taip pat abejojo, ar įmanoma surengti objektų tyrimo procesą praėjus pusei amžiaus nuo įvykio, pranešė "Lietuvos aidas", remdamasis žinių agentūra AFP.

Kai užsieniečiai brovėsi į Lietuvą be vizų

1995-ieji Lietuvos svečiams pateikė staigmeną: atvykę be vizų, jie iš aerouostų, geležinkelio pasienio stočių ir pasienio postų turėjo grįžti iš kur atkeliavę. Užsieniečių nepasitenkinimu stebėtis netenka - jie nežinojo, kad nuo 1995 m. sausio 2 dienos pakeisti Lietuvos Respublikos vizų išdavimo nuostatai. Vizos nuo šiol išduodamos tik Lietuvos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose užsienyje, Užsienio reikalų ministerijos (URM) konsulinėje ir Vidaus reikalų ministerijos migracijos departamentuose. Valstybės sienos perėjimo punktuose vizos išduodamos remiantis raštiškais URM konsulinio departamento pažymėjimais: svečiams, vykstantiems į oficialius susitikimus, ligoniams, kuriems reikalinga skubi pagalba, vairuotojams, gabenantiems krovinius į Lietuvą ir Rusijos Kaliningrado sritį. Vizos išduodamos asmenims, kurie turi tapatybę patvirtinančius dokumentus, kvietimą atvykti ir išsipareigoja iškelti į savo šalį.

Beje, šis Lietuvos vyriausybės nutarimas buvo priimtas 1994 m. spalio 11 d. Per 3 mėnesius URM diplomatiniais kanalais per ambasadas, įvairių šalių vyriausybes ir užsienio reikalų ministerijas pranešė apie pasikeitusią vizų išdavimo tvarką. Žinios pateiktos stambioms turizmo firmoms ir automobilininkų klubams. Tą žinią platino ir telegramų agentūra ELTA. Tačiau atėjus sausio 2 d. vos nekilo skandalas. Mat iš lėktuvų ėmė lipti "beviziai" svečiai. Nuo 1991 m. užsieniečiai buvo įpratę, kad į Lietuvą patekti tikrai nesunku. Vizos svečiams gaudavo tiesiog sienų perėjimo punktuose: aerouostuose, geležinkelio stotyse ir t. t. Šitokios paprastos vizų išdavimo tvarkos neturėjo nė viena užsienio valstybė (išskyrus tas, su kuriomis Lietuva buvo susitarusi dėl abipusio bevizio įvažiavimo). Tiesa, nemažai Nepriklausomų valstybių sandraugos (NVS) piliečių dar vis niekaip nesuvokia, kad Lietuva - nebe Sovietų Sąjungos dalis, ir kasdien po kelias dešimtis tokių "svečių" nori įvažiuoti be vizų, tik su NVS šalių vidaus pasais. Ne sykį atsitrenkus į mūsų pasieniečius, pamažu jų sąmonėje įvyksta lūžis.

Nuo sausio 2 iki 9 dienos tokį "lūžį" Lietuvos pasienio postuose patyrė apie 50 užsieniečių. Ir tik 23 be vizų

atvykę svečiai buvo išgabenti atgal. Kiti jų šalių ambasadų arba įvairių Lietuvos organizacijų prašymu išimties tvarka į Lietuvą buvo įleisti.

Sausio 9 d. nuvykus į Lietuvos užsienio reikalų ministerijos konsulinio departamento vizų skyrių, pasirodė, kad pasienis persikėlė į ministeriją. Ant vizų skyriaus vedėjo G. Šiaudvyčio darbo stalo stovėjo operatyvaus radijo ryšio aparatas, kuriuo į jį nuolat kreipėsi pasieniečiai. G. Šiaudvytis prisipažino šeštadienį bei sekmadienį budėjęs kabinete prie aparato, kad "nekištų skandalas". Mat URM konsulinio ir VRM migracijos departamentų darbuotojai tapo "atpirkimo ožiais". Ant jų galvų pasipylė priekaištai dėl blogo darbo organizavimo. Ugnį įpūtė laikraščiai bei televizija. G. Šiaudvyčio žodžiais, Lietuva buvo vienintelė valstybė, taip lengvai įsileidusi visokio plauko užsieniečius, ir paskutinė "užsidarė sienas". "Kiauros" Lietuvos sienos buvo 1991-1993 metais. 1993-iais spalį vizų išdavimo tvarka pasienyje buvo sugriežtinta, tačiau 1993 m. spalio 11 d. Vyriausybės nutarime liko žodžiai "išimties tvarka". Tų išimčių niekas dorai nežinojo. Kai kas tuo piktnaudžiaudavo ir, pavyzdžiui, neįleisdavo į Lietuvą svarbių krovinių. Bet daugiausia rūpesčių turėta dėl žmonių. Į mūsų valstybę nuolat atkeliaudavo asmenų su netikrais pasais, "Interpol" ieškomų arba esančių įvairių šalių "juoduosiuose sąrašuose". Jie lengvai patekdavo į Lietuvą ir mezgė ryšius su vietiniais nusikaltėliais. Jų tapatybę aerouostų ar geležinkelio stočių pasienio postuose (per valandą, kol lėktuvas ar traukinys stovėdavo) būdavo sunku nustatyti, nes nėra gero duomenų banko ir ryšio su visu pasauliu.

Vizų skyriaus vedėjas G. Šiaudvytis, pats sekęs visą užsieniečių įleidimą į Lietuvą ir grąžinimą atgal, pasakė, kad su Vakarų šalimis nebuvo jokių nesutarimų. Jos suprantą tvarką. Antai sausio 7 d. Turmanto pasienio poste (Latvijos pasienyje) traukinyje, atvykusiame iš Sankt Peterburgo, sulaikyti 3 vokiečiai, kurie neturėjo Lietuvos Respublikos vizų. Jų pasienio poste laikyti nebuvo jokių sąlygų, todėl išimties tvarka svečiams leista vykti į Vokietiją per Lietuvą be vizų. Ir Vokietijos ambasada Lietuvoje jokių priekaištų nepareišė.

Visai kitaip elgėsi Rusija. Ji pasinaudojo buvusiam antilietuviškos organizacijos "Jedinstvo" ("Vienybė") vadovui V. Ivanovui pateiktu prieš Naujuosius metus Lietuvos valdžios reikalavimu. Šį žmogų 1994 m. liepos mėnesį Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nuteisė 3,5 metus kalėti už tai, kad jis pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją ir kad jo veiksmai kelia grėsmę Lietuvos saugumui bei viešajai tvarkai. Tiesa, po nuosprendžio jam sėdėti už grotų ilgai neteko, nes buvo užskaitytas kalėjime praleistas laikas tardymo metu. 1994 m. jis tapo Rusijos piliečiu. V. Ivanovui pranešta, kad jis, būdamas Lietuvoje, pažeidė įstatymo "Dėl užsieniečių teisinės padėties Lietuvos Respublikoje" 36 straipsnį. Jam patarta iki 1995 m. sausio 22 d. išvykti iš Lietuvos, nes kitaip bus išgabentas įstatymų numatyta tvarka. V. Ivanovas sukelė triukšmą. Pastebėjusi tai, kad nuo sausio 2 d. Lietuvos pasienio postuose nuolat išsodinama iš traukinių daug NVS piliečių, keliaujančių į Lietuvą be vizų, Rusija suplakė į vieną krūvą du skirtingus dalykus ir ėmė reikšti protestą dėl masinio rusų deportavimo iš Lietuvos. URM paneigė jos pareiškimus.

Vizų skyriaus vedėjas G. Šiaudvytis mano, kad papildomų rūpesčių Užsienio ir Vidaus reikalų ministerijoms atsirado dėl informacijos stokos užsienyje ir dėl to, kad gabenančios į Lietuvą užsieniečius aviacijos kompanijos elgėsi neatsakingai. Antai Skandinavijos avialinijos (SAS) atgabenai Vilnių be vizų visą Nyderlandų rankinio komandą. Su šia aviakompanija ir kitomis, kurios nepaisė naujosios vizų išdavimo tvarkos ir gabeno nelegalius svečius, URM pareigūnai turės rimtai pasikalbėti. Aviakompanijos privalo tikrinti vizas, parduodamus bilietus, kitaip gabenanti svečius iš Lietuvos joms teks už savo pinigų.

Bet iš tikrųjų Nyderlandų rankininkus suvedžiojo Lietuvos sporto departamentas prie Vyriausybės, kuris pakvietė sportininkus žaisti, bet nepranešė apie naują vizų gavimo tvarką.

Sausio 9-10 d. aistros pamažu nurimo. Dabar į Lietuvą be vizų nori įvažiuoti vis mažiau žmonių.

Ona Mickevičiūtė

"EL" skaitytojų nuomonės

Jelcino saulėlydis prasidėjo!

Nuožnios kovos Čečėnijoje - tai didelė gėda ne tik Rusijai, bet ir didžiosioms pasaulio valstybėms, kurios nesugebėjo sulaukyti ištisios Jelcino rankos į čečėnų laisvę ir nepriklausomybę. Nors kaip daugelis Vakarų politikų sakė, tai yra Rusijos vidaus reikalas, tačiau ramiai žiūrėti, kaip liejamas nekaltų žmonių kraujas, yra nusikaltimas.

Kremliiaus oficiali propaganda skelbia, kad Rusijos kariuomenė kovoja prieš 1000-1500 nusikaltėlių, radusių prieglobstį Grozne. Ar ne kyla klausimas: koks nusikaltėlių skaičius slapstosi Maskvoje, kodėl

nekovojama su jais? Melas, kad Čečėnijoje kovoja tik nedidelis skaičius fanatikų, melas, kad tokia brangia kaina Čečėnijoje norima atkurti demokratiją, šlykštus sovietinis melas apie Rusijos nuostolius Čečėnijoje. Praeityje Jelciną palaikė dori žmonės, demokratai ir armija, kurie tikėjo juo. Šiandien, kai į Čečėnijos mėsmales metama šimtai neapsiplunksnavusių jaunuolių, rusų motinų sūnų, kai jie priverčiami žudyti nekaltus vaikus, moteris ir senius, jie pamatė, ko verti prezidento žodžiai apie demokratiją.

Ar šiandien Čečėnija bus užka-

riauta, ar bus sėsta prie derybų stalo, Jelcino galas neišvengiamas, nes per daug išlieta nekaltų žmonių kraujas, netekta savo kareivių ir nužudyta nekaltų čečėnų.

Šiandieną Lietuvą turėtų jaudinti ne Jelcinas, bet tas, kuris užims jo vietą Kremliuje, kokia bus jo veikla ir pažiūra į Baltijos valstybių nepriklausomybę. Štai tam ir turime būti visi pasiruošę: kairieji, dešinieji ir centras, Seimo pozicija ir opozicija. Tik tvirta ir protinga politika padės mums išlikti.

Kęstutis Lakickas
Vilnius

PADĖKIME ČEČĖNIJAI

Į Čečėnijos Respubliką įsiveržė Rusijos armijos tankai ir mėgina ją okupuoti.

Padėkite jai apsiginti. Siųskite aukas, kurias perduosime nepriklausomoms Čečėnijos Respublikos atstovė Vilniuje. "Europos lietuviai" pasisako už laisvą ir nepriklausomą Čečėnijos Respubliką.

Aukos siųskite užsienyje:

"EL" administracijai
(Auka Čečėnijai paremti),
2 Ladbroke Gardens,
London W11 2PT,
United Kingdom.

Lietuvoje:

"EL" redakcijai,
Vilniaus bankas,
sąskaita Nr. 9468879,
banko kodas 260101777
(su prierašu "Auka Čečėnijai paremti").

Pranešame, kad jau gautos pirmosios aukos iš "Europos lietuvio" skaitytojų užsienyje.

30 svarų fondui Čečėnijai paremti paaukojo V. M. Žemaitis, 4 svarus - D. Adams, 5 svarus R. Ashworth. Dėkojame aukotojams.

Renkami parašai čečėnų tautai paremti

Čečėnijos rėmimo štabas Lietuvoje sausio 11-ąją pradėjo parašų rinkimą. Visuose šalies miestuose partijos, visuomeninės organizacijos, pavieniai piliečiai galės pasirašyti tekstą, reikalaujantį sustabdyti Rusijos karinę agresiją Čečėnijoje ir raginantį Vakarų politikus pripažinti puolamos valstybės nepriklausomybę. Sausio 16-ąją pirmieji surinkti parašai bus nusiųsti į Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizaciją. Po to parašus numatoma rinkti toliau. Čečėnijos rėmimo štabas Lietuvoje žada paraginti ir kitas Baltijos valstybes prisijungti prie parašų rinkimo.

Sportas

Ar liks Lietuvoje Prezidento taurė?

Sausio 10 d. "Karolinos" sporto komplekso kortuose prasidėjo kvalifikacinės tarptautinio Lietuvos Prezidento taurės teniso turnyro varžybos. Pernai ją laimėjo geriausias Lietuvos tenisininkas Rolandas Muraška, įveikęs finale rusą Aleksejų Filipovą.

Kaip spaudos konferencijoje pasakė vieno iš pagrindinių turnyro rėmėjų "Karolinos" turo prezidentas Petras Vozbutas, po praėjusių metų turnyro varžybų ateitis nebuvo aiški. Dėl ekonominių sunkumų jis galėjo nebevykti, o kita vertus, tarptautinės teniso organizacijos siūlė varžybas Vilniuje įtraukti į satelitinius turnyrus, duodančius taškų pasaulinėje klasifikacijoje. Tuomet vienerios varžybos vyktų Lietuvoje, dvi - Estijoje, o baigiamasis "Masters" turnyras, kuriame dalyvautų geriausi Baltijos šalių tenisininkai, vyktų Suomijoje. Organizatoriaus Lietuvoje būtų reikėję surinkti maždaug pusę prizinio fondo - apie 25 000 dolerių. Kol kas šios galimybės atsisakyta.

Vyrų turnyre šiemet nedalyvauja pernykštis čempionas R. Muraška, gavęs sunkią traumą per rungtynes Vokietijoje. Be to, susirgo ir antroji Lietuvos raketė G. Mažonas, taigi išsaugoti taurę Lietuvoje bus sunku. Turnyre dalyvauja vienintelis pasaulinį reitingą turintis žaidėjas - 960 pasaulio raketė lenkas B. Budziakas.

Moterų varžybose pasaulinį reitingą turi 4 baltarusės ir 1 ukrainietė, užimanti 391 vietą tarp stipriausių planetos žaidėjų.

"Lietuvos rytas" praneša, kad kvalifikacinės varžybos lietuviams nebuvo sėkmingos. Apie tolimesnę varžybų eigą pranešime kitame "EL" numeryje.

Lietuvos krepšininkų laukia rimti varžovai

Atėnuose (Graikija) ištraukti burtais šių metų 29-ojo Europos vyrų ir 5-ojo pasaulio jaunių krepšinio čempionatų. Abu vyks vasarą Graikijoje.

Į Europos krepšininkų pirmenybių "A" grupę pateko Vokietija, Švedija, papildomo atrankos turnyro nugalėtoja (anot "Lietuvos ryto" tai galėtų būti Jugoslavija, kurios rinktinės pagrindą sudaro serbai), Graikija, Italija, Izraelis ir Lietuva. "B" grupėje žais Rusija, Chorvatija, papildomo atrankos turnyro antros vietos laimėtoja, Ispanija, Prancūzija, Slovėnija ir Suomija.

Pasaulio jaunių pirmenybėse Lietuvai atstovaus 1994 m. Europos jaunių čempionai. Lietuva pateko į "A" grupę kaip ir Chorvatija, Venesuela bei antroji Azijos šalių komanda. "B" grupėje - Argentina, Prancūzija, Nigerija ir Azija-1, "C" - JAV, Italija, Australija ir Azija-3, "D" - Graikija,

Ispanija, Puerto Rikas ir Angola. Trys stipriausios Azijos valstybių komandos paaiškės kovo 11 d., pasibaigus Azijos pirmenybėms.

"Lietuvos ryto" paprašytas prognozuoti, kas iš abiejų grupių gali patekti į ketvirtfinalį, krepšininkas Arvydas Sabonis "A" grupėje išvardino Lietuvą, Jugoslaviją, Graikiją ir Vokietiją arba Italiją, "B" - Chorvatiją, Rusiją, Slovėniją ir galbūt Ispaniją. Jo nuomone, "B" grupės sudėtis tiek silpnesnė nei "A".

Kaip dienraščiui pranešė Atėnuose burtų traukimo ceremonijoje dalyvavęs tarptautinės kategorijos teisėjas vilnietis R. Brazauskas, Lietuvos varžovėmis "A" grupėje eilės tvarka bus Vokietija, Graikija, Jugoslavija, po to mūsiškiai susitiks su Italija, Švedija ir Izraelio. Pasaulio jaunių čempionate Lietuva žais su Venesuela, paskui su Azija-2 ir Chorvatija.

Vyriausiasis Lietuvos rinktinės treneris Vl. Garastas "Lietuvos rytui" pasakė, jog "A" grupė, į kurią pateko Lietuvos krepšininkai labai stipri. "Ko labiausiai bijojau, tai ir atsitiko, supuolė abi blogybės: žaisime ne tik kartu su Jugoslavija, bet ir su Graikija, kuri savo aikštelėje, audringai palaikoma aistringų, tampa tikrai pavojinga varžove", pasakė jis.

Lietuvos ledo ritulininkai - korektiškiausi

Taline baigėsi pasaulio ledo ritulio jaunimo C-2 grupės pirmenybės, kuriose dalyvavo ir Lietuvos rinktinė. Lietuvos ledo ritulininkai 4:6 pralaimėjo Estijai, 3:9 - Slovėnijai, 2:11 - Kazachstanui, 13:2 įveikė Jugoslaviją ir 7:2 - Chorvatiją. Mūsų krašto atstovai surinko 4 taškus ir užėmė ketvirtą vietą. Pirmąją Kazachstanas, antra - Slovėnija, trečia - Estija. Lietuvos rinktinė, gavusi 64 baudos minutes, pelnė korektiškiausios pirmenybių komandos vardą. Nekorektiškiausia pripažinta Jugoslavijos komanda, gavusi 136 baudos minutes.

Dabar Lietuvos ledo ritulio komanda, toliau dalyvaudama šalies čempionate, ruošiasi kovo 11-17 d. Elektrėnuose įvyksiančioms Europos jaunių C-2 grupės pirmenybėms. Pirmose varžybose dalyvaus 6 šalių rinktinės, kurių žaidėjų amžius iki 18 m. Vyriausias Lietuvos komandos treneris V. Šlikas, kaip rašė "Lietuvos rytas", tikisi, jog jo auklėtiniai užims pirmąją vietą ir iškops į C-1 grupės čempionatą.

"Hamburgas" Ivanausko parduoti neketina

Lietuvos futbolo rinktinės vyr. treneris A. Liubinskas "Lietuvos aidui" pranešė, jog Valdas Ivanauskas lieka "Hamburgo SV". Anot dienraščio, vietiniai sirgaliai jį mėgsta, ir jam išėjus į aikštę sirgaliai skanduoja "Ivan! Ivan!".

Litas ir užsienio valiutos

Lietuvos bankas pagal valiutų kursus vidaus ir pasaulio valiutų rinkose nuo 1995 m. sausio 13 d. nustatė tokius oficialius lito ir užsienio valiutų santykius:

	Litai už valiutos vnt.	Valiutos pavadinimas	Litai už valiutos vnt.
Anglijos svarai sterlingų	6.2340	Latvijos latai	7.3260
100 Armėnijos dramų	0.9709	1000 Lenkijos zlotų	1.6449
Australijos doleriai	3.0850	Moldovos lejos	0.9270
Austrijos šilingai	0.3694	Norvegijos kronos	0.5935
100 Azerbaidžano manatų	0.0956	Olandijos guldenai	2.3177
1000 Baltarusijos rublių	0.3524	Prancūzijos frankai	0.7527
Belgijos frankai	0.1262	100 Rusijos rublių	0.1065
Čekijos kronos	0.1437	SDR	5.8509
Danijos kronos	0.6592	Singapūro doleriai	2.7395
ECU	4.9214	Suomijos markės	0.8425
Estijos kronos	0.3257	Švedijos kronos	0.5332
100 Ispanijos pesetų	2.9895	Šveicarijos frankai	3.0955
100 Italijos lirų	0.2461	10000 Ukrainos karbovancų	0.3030
100 Japonijos jenų	4.0078	Uzbekijos sumai	0.1600
Kanados doleriai	2.8244	100 Vengrijos forintai	3.5082
Kirgizijos somai	0.3721	Vokietijos markės	2.5987
100 Kazachijos tengių	7.2846		

Litas į bazinę valiutą ir bazinę valiutą į litus bankai keičia patvirtintu oficialiu kursu - 0.25 JAV dolerio už 1 litą, imdami ne didesnę nei Lietuvos banko nustatytą atlyginimą už keitimo operacijas. Kitas valiutas bankai perka ir parduoda pačių bankų nustatytais kainomis.

EUROPOS LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN - Lithuanian weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and
Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England
Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-792 8456 ISBN 0901941 45X

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje - 40 svarų;
Vokietijoje - 100 DM. Visur kitur - 40 sv.

Vienoje skiltyje dėto skelbimo kaina 10 sv. (minimumas). Didesni skelbimai
atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį
nei leidėjai, nei redakcija nesilima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis
Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti
rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.
Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Redaktorius Mindaugas Milieška

Lietuvių Kronika

"EUROPOS LIETUVIS" SPAUSDINAMAS VILNIUJE

Šis "EL" Nr. 2 išsiųstas iš Vilniaus sausio 16 d.

Siųsdami "EL" prenumeratą pažymėkite:

"Europos lietuvio" administracijai, 2 Ladbroke Gardens,

London, W11 2PT.

Tel.: 071-727 2470 Faksas: 071-792 8456

"EL" redakcijos adresas Vilniuje: A. Strazdelio 1, Vilnius 2600, Lietuva.

Tel.: 622 466 Faksas: 614 984. SL 1436. Tiražas 2000 egz.

Spausdina: Poligrafinių paslaugų įmonė, A. Strazdelio 1, Vilnius.

AUKOS SPAUDAI

J. Babilius - 5 sv.

VI. Andriulis - 10 sv.

A. Gegeckas - 3 sv.

Už aukas nuoširdžiai dėkojame.

LONDONE

BAŽNYČIOS KLUBO METINIS POBŪVIS

Trijų Karalių dienos vakare Londone įvyko lietuvių Bažnyčios socialinio klubo metinis pobūvis (vakaronė). Jis prasidėjo 6 val. pamaldomis Bažnyčioje. Susirinko nemažas būrys ne tik Britanijos sostinėje nuolat gyvenančių mūsų tautiečių, bet ir laikinai atvykusių iš Lietuvos.

Po pamaldų visi sugužėjo į parapijos salę. Čia stalai jau buvo pilni įvairiausių maisto patiekalų, tarp jų buvo tradicinių lietuviškų skanėstų - silkės, kumpio, šaltienos ir asikų. Tai paruošė klubo darbdėšiosios šeiminiųkės. Lietuvių Bažnyčios Londone klebonas kun. Jonas Sakevičius palaimino maisto stalą, o klubo pirmininkas Stasys Kasparas pasveikino susirinkusius ir palinkėjo linksmo pobūvio.

Prie užkandžių ne vienas ir taurelę pakėlė, ypač tie, kurie nevairavo automobilių, galėjo visokių taurių gerimų pasmagurauti. Pasisotinus ir nuraminus alučiu troškuli prisimintos lietuviškos dainos. Mūsų senimas su iš Lietuvos atvykusiu jaunimu derindami balsus sudainavo keletą dainelių. O kai užgrojo lietuviška muzika, keletas porelių išbandė savo batų kulnus šokdamas polką ir valsą.

Linksmi ir maloniai praleistas tas vakaras. Nors lietuvių bendruomenė Londone narių skaičiumi maža, daugelis mūsų pasiekė garbaus amžiaus, bet dvasioje jauni ir neabejingi lietuviškai veiklai.

Klemensas Tamošiūnas
Elto korespondentas Londone

KALĖDINĖS VIDURNAKČIO BERNELIŲ ŠV. MIŠIOS

Londone lietuvių Švento Kazimiero šventovėje Kalėdų išvakarėse, gruodžio 24 dieną 24 valandą, prasidėjo tradicinės Bernelių Šv. Mišios. Jas laikė arkivyskupas dr. Jonas V. Bulaitis, apaštališkas nuncijus Pietų Korėjoje ir Mongolijoje, su parapijos klebonu Jonu Sakevičiumi MIC.

Iškilminga eiseną prie prakartėlės pasveikintas gimęs Viešpats, buvo giedama "Sveikas Jėzus gimusi". Po eisenos prasidėjo Bernelių Šv. Mišios. Klebonas J. Sakevičius MIC pasveikino susirinkusius maldininkus

lietuviškai, arkivyskupas dr. J. Bulaitis - angliškai.

Šv. Mišioms didesnio iškilmingumo suteikė parapijos choras, giedojęs kalėdines giesmes, tarp kurių buvo ir naujų. Tuo chorvedžiai Justas Černis, Vincent O'Brien ir choristai pasistengė šią metinę šventę pajavairinti.

Mūsų laikais, atrodo, nebūna stebuklų, bet per šias Kalėdų Bernelių Šv. Mišias Šv. Kazimiero šventovėje stebuklas įvyko. Bažnyčioje buvo pilna iš Lietuvos atvykusio jaunimo, vietiniai londoniečiai sudarė maldininkų mažumą. Po pamaldų senieji lietuviai vienas kito klausė: iš kur tiek puikios jaunimo atsirado tarp mūsų? Vieni sakė, kad nuo 1947 metų tiek jaunimo šventovėje nematė...

Deja, vietinio lietuviško jaunimo mažai matėme. Nematėme Didžiosios Britanijos lietuvių jaunimo sąjungos valdybos narių...

Stasys Kasparas

VAGYSTĖS

Naktį iš gruodžio 16-osios į 17-ąją įsilaužta pro priekines duris į sporto ir socialinio klubo apatinę salę. Padaryta nuostolių maždaug už 1800 svarų (išlaužtos dvejos sandėlio durys, sugadintas lošimo automatas, pagrobta prekių ir kt.). Be to, pavogta vaikų fondo taupyklė (butelis), stovėjusi ant baro.

Gruodžio 23-24 dienos naktį neprašyti "svečiai" vėl apsilankė klube. Šį kartą jie įsilaužė į viršutinę salę, ten išpjovė skylę grindyse, kad nusileistų į apatinę salę. Pagal paliktus ženklus galima spėti, kad vagys iš apatinės salės norėjo išeiti pro priekines arba užpakalines duris, bet jų atidaryti jiems nepasisekė. Nuostolis apie 1200 svarų (sulaužytos durys ir lubos, taip pat pavogta prekių).

Nepaisant tų vagysčių ir apgadintų klube, jis buvo atidarytas Kalėdų išvakarėse ir Kalėdų dieną. Klubo sekretorė sakė, jog negalima pasiduoti tiems, kurie mus apvogė ir galbūt tikėjosi, kad klubas bus uždarytas per šventes...

NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS

Nors buvo apmaudu dėl vagysčių, gruodžio 31-osios vakare įvyko gražus Naujųjų metų susitikimas. Dalyvavo apie šimtinę klubo narių. Paskutinieji susitikimo dalyviai klubo patalpas apleido jau antriesiems gaidžiams giedant...

BRITŲ-LIETUVIŲ PAGALBOS FONDAS VAIKAMS LIETUVOJE

Kalėdų švenčių proga Lietuvos našlaičius ir vaikus su negalia prisiminė šie aukotojai:

po 100 svarų - Albina Galbuogienė iš Bradfordo; Jonas Liūdžius iš Bromley, Kent;

20 svarų - R. Narbutas iš Greater Manchester.

po 10 svarų - A. Bieliūnas iš Straud; V. Čibulskis iš Straud.

Fondo vadovybė nepaprastai dėkinga šiems aukotojams, kurie švenčių šurmulyje neužmiršo nelaimingų vaikų Lietuvoje.

Aukos laukiamos visuomet, kokios jos būtų - pinigais, daiktais. Jas siųsti: British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania, 21 The Oval, London E2 9DT.

"KARDAS" - ISTORINIS TAUTINĖS MINTIES ŽURNALAS, LEIDŽIAMAS LIETUVOJE

Jeigu ji nori skaityti Didžiosios Britanijos lietuviai, mielai pasitarinaus S. Kasparas (32 Puteaux House Roman Road London E2 0KF). Norintys užsisakyti gali kreiptis. Kaina metams tik 12 svarų.

MANČESTERYJE

RAMOVĖNŲ SUSIRINKIMAS

Sausio 21 d., šeštadienį, 6 val. vakaro LKV S-gos "Ramovės" Mančesterio skyriaus valdyba šaukia metinį narių susirinkimą.

Jame valdyba ir revizijos komisija padarys pranešimus, bus nagrinėjami skyriaus reikalai ir renkama valdyba 1995 metams.

Narius prašome būtinai dalyvauti.
Skyriaus valdyba

NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS

Naujųjų metų išvakarėse LKVS-gos "Ramovės" Mančesterio skyrius ir lietuvių klubas savo patalpose surengė Naujųjų sutikimą. Jame dalyvavo Mančesterio, Eccles ir Boltono lietuviai. Moterys atsinešė puikių patiekalų. Pridėjus rengėjų maistą, Naujieji metai sutikti kaip geriausiam restorane. Keista, kad tame renginyje nedalyvavo nė vienas klubo gyventojas.

Palydint senuosius ir sutinkant Naujuosius, žodį tarė klubo pirmininkas A. Podvoiskis, ramovėnų pirmininkas V. Bernatavičius, DBLS Boltono skyriaus pirmininkas H. Vaineikis ir buvusio ilgamečio ramovėnų pirmininko našlė E. Murauskienė. Sutikę Naujuosius, visi sugiedojo Lietuvos himną ir paskelbė naujametinį tostą. Vieni kitus pasveikino ir palinkėjo laimingų Naujųjų metų. Puikią susirinkusiųjų nuotaiką palaidė nuotaikingos dainos ir nuoširdus pasižmonėjimas.

Ramovėnų ir klubo valdybos savo nariams ir jų šeimoms linki laimingų ir sėkmingų 1995-ųjų metų.

KLUBO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Sausio 8 d. Mančesterio lietuvių soc. klube įvyko metinis narių susirinkimas. Jam valdyba ir revizijos komisija pateikė pranešimus. Prinkta valdyba 1995 m. ir išnagrinėti klubo reikalai.

Susirinkimą atidarė klubo pirmininkas A. Podvoiskis. Jis pasveikino su Naujaisiais metais, padėjo už apsilankymą į susirinkimą, paprašė visų pagerbti anksčiau ir praėjusiais metais mirusius klubo narius, supažindino su susirinkimo darbotarke.

Susirinkimui pirmininkavo VI. Bernatavičius, sekretoriavo Alb. Vigeliskas. Balsus skaičiuoti išrinkti A. Podvoiskienė, A. Myliūnas, A. Jaki-

mavičius. Paskutinio susirinkimo protokolą skaitė J. Podvoiskis.

Revizijos komisijos aktą skaitė tos komisijos pirmininkas V. Bernatavičius. Iš pranešimo matėsi, kad klubo veikla praėjusiais metais buvo gyva: klubas ir organizacijos surengė metinius susirinkimus ir posėdžius. Surengti Naujųjų metų sutikimas, Vasario 16, Kovo 11, Šv. Kazimiero, Motinos dienų, Išvežtųjų, Tautos šventės ir Kariuomenės minėjimai. Buvo atvykę Bradfordo lietuvių ekskursija. Surengta daug privačių balių, buvo keletas arbatėlių po laido tuvių. Įvyko DBLS Tarybos suvažiavimas. Klubas salėje anglai mokinosi stepuoti, žydai laikė mokslo egzaminus, tas padidino klubo pajamas. Iš Lietuvos apsilankė svečių, bet ne tiek daug, kiek ankstesniais metais. Su organizacijomis sugyvenimas buvo geras, su policija nesusipratimų nebuvo. Klubas davė aukų, šalpų, parėmė organizacijas ir vaishno užkandžiais po lietuviškų pamaldų.

Klubo viduje ir išorėje padaryta kapitalinių remontų: nužeminti visi klubo kaminai, kurie buvo pavojingoje būklėje, atlikti kiti smulkesni darbai. Išžyruoti klubo keliukas ir kiemas. Suremontuota klubo priekyje esanti simbolinė Vytis. Remontams išleista daug pinigų. Šiais metais būtinai reikia išdekoruoti abu baro kambarius ir išdažyti koridorius.

Pirmininkas pasakė padėką visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie klubo darbų ir padėjo išlaikyti klubą.

Sekretorius St. Lauruvenas supažindino su klubo praėjusių metų pajamų-išlaidų apyskaita. Iš to matėsi, kad klubas, nors turėjo daug išlaidų ir tų metų sąmataje buvo numatytas daugiau kaip 2000 sv. nuostolis, metus užbaigė su 350 sv. pelnu. Priimta šių metų sąmata, kurioje numatytas nuostolis.

Susirinkimui vienbalsiai pageidaujant ir senai valdybai sutinkant, valdyba ir revizijos komisija paliktos tos pačios.

Šių metų valdybą sudaro: pirmininkas - Ark. Podvoiskis (vienuoliktą metą), vicepirmininkas - Hn. Vaineikis, sekretorius - St. Lauruvenas, išdininkas - Vc. Rudys. Valdyba: J. Keturakis, A. Myliūnas, H. Pargauskas, J. Duoba, P. Baukus ir P. Virbickas. Revizija: V. Bernatavičius (pirm.), J. Podvoiskis ir S. Sasnauskas.

Išnagrinėjus visus rūpimus klausimus, susirinkimą uždarė klubo pirmininkas A. Podvoiskis. Sugiedotas Lietuvos himnas. Naujai valdybai linkime sėkmės.

A. P-kis

A. J. A. Simas Misiukevičius

Praėjusių metų gruodžio 16 d. mirė Simas Misiukevičius, sulaukęs garbaus amžiaus. Jis buvo senosios emigracijos lietuvis, gimęs Mančesteryje. Jo tėvai atvyko iš Suvalkijos. Simas reikšėsi senųjų lietuvių veikloje. Nupirkus dabartinį lietuvių klubą, buvo jo pirmininku, ėjo ir kitas pareigas. Liko dvi seserys. Iškėis, Simai, ramybėje.

A. P-kis

PARDUODAMAS NAMAS

♦ Vilniuje, Žaros gatvėje, parduodamas (be apdailos) 2-jų aukštų namas. Labai gražioje ir ramioje miesto vietoje. Daugiau kaip 100 m² gyvenamo ploto ir 5 arai žemės. Kaina \$40000.

☎ Rašykite:

"Europos lietuvio" redakcija,
A. Strazdelio 1, 2600 Vilnius.

☎ Skambinkite:

44 01 89.

PASAULYJE

Jaunimas - Bažnyčios rūpestis

Kasmet IV Velykų sekmadienį minima pasaulinė maldų už pašaukimus diena. Šiandien ši diena bus minima gegužės 7 dieną. Jai skirtame laiške Šventasis Tėvas pabrėžia, jog rūpestis kunigiškais ir vienuoliniais pašaukimais yra svarbiausias Bažnyčios uždavinys. Šiandien iš Bažnyčios reikalaujama, jog ji pirmiausiai sugebėtų atsilipti į jaunų žmonių lūkesčius, kad būtų jaunimo Bažnyčia, kad pajėgtų skirti nuolatinį dėmesį pašaukimų ugdymui, - tokia būtų trumpa Popiežiaus laiško sintezė.

Genetika ir pagarba žmogui

Romoje įvyko Italijos katalikų gydytojų asociacijos kongresas. Vienoje apskrito stalo diskusijoje kalbėta apie žmogaus genomo tyrinėjimo etinius aspektus. Žmogaus genomo tyrinėjimas, sakoma paskelbtose išvados, visuomet turi gerbti asmenį. Tokį tyrinėjimą galima pateisinti tik tuo atveju, kai jo tikslas yra ne abstrakti genomo struktūros ir fiziologijos analizė, bet konkretus genetinė liga sergančio žmogaus gydymas. Jei genetinius tyrimus atsiejame nuo konkretaus subjekto - sergančio žmogaus, tuomet iš karto kyla redukcjonizmo pavojus: genetika paliauja būti mokslu, tarnaujančiu genetinėmis ligomis sergančių žmonių labui, bet tampa mokslu dėl mokslo, vien informacijos kaupimu. Šitokia, ligonį pamiršusi genetika taip pat labai greit gali virsti eugeninės atrankos įrankiu: gali kilti pagunda imtis gerinti žmogaus rūšį, prievartauti žmogaus prigimtį, siekiant tariamai patobulinti kai kuriuos psichosomatinis žmogaus bruožus.

Nematoma Vatikano muziejų pusė

Taip pavadintą paskaitą Jungtinių Tautų Organizacijos bibliotekoje perskaitė buvęs generalinis Vatikano muziejų sekretoriaus Walger Persegati. Jis pasakojo apie Vatikano muziejų turtus ir apie problemas, kurias muziejų direktorijai turi spręsti, norėdama tuos turtus išsaugoti ir parodyti. Paskaitos klausytis gausiai susirinko prie JT akredituoti diplomatai. Tai jau ketvirtoji nuolatinio Šventojo Sosto atstovo prie JTO arkivyskupo Renato Martino surengtos pranešimų ciklo paskaita. Pirmosios trys buvo skirtos Mikelandželo freskų Siksto koplyčioje restauracijai ir susilaukė didžiulio pasisekimo.

Nauja religinių žinių laida

Nuo 1995 m. pradžios Italijos vyskupų konferencijos iniciatyva 35-ies vietinės Italijos televizijos stotys kasdien perduoda pusvalandinę religinių žinių laidą, pavadintą "Ecclesia". Italijos vyskupų konferencija nusprendė, jog tiek valstybių, tiek privačių televizijos programų pateikiamos žinios apie Bažnyčios gyvenimą buvo arba nepakankamos, arba netikslios, ir nutarė įkurti savo informacinę laidą. Joje nebus filmuoti epizodai ir interviu. Žinių laida "Ecclesia" informuos ir pateiks komentarus ne tik apie Bažnyčios ir katalikiškų organizacijų veiklą, bet taip pat apie darbo, šeimos ir visuomenės problemas. Informacinės laidos nepertrauks reklaminių interpai.

Netolimoje ateityje Italijos vyskupų konferencija taip pat tikisi sukurti katalikišką žurnalistinę agentūrą, kuri aptarnautų katalikiškas radijo ir televizijos programas bei katalikišką spaudą. Bendriausiais paskaičiavimais, toje šalyje religinių laidų klausosi arba jas žiūri apie 3 milijonai žmonių.

Vatikano radijo lietuviškų žinių laidų redakcija

Vykstantiems į užsienį "EL" pataria gerai apsisaugoti, tai padės išvengti ligos ar kitos nelaimės atveju susidariusių išlaidų, ir linki geros bei atmintinos kelionės!